AFM Consumentenmonitor

Cryptobezitters – voorjaar 2026

dr. Millie Elsen

dr. Lieke Heil

Benjamin Feher, MSc.

9 juni 2026

Inleiding

Achtergrond

De AFM maakt zich sterk voor eerlijke en transparante financiële markten. Als onafhankelijke gedragstoezichthouder draagt de AFM bij aan duurzaam financieel welzijn in Nederland. De Consumentenmonitor geeft inzicht in ontwikkelingen in attitudes, percepties en gedrag van financiële consumenten over de tijd. De monitor is in 2004 gestart en wordt sindsdien jaarlijks uitgevoerd.

Leeswijzer

Dit rapport bevat de resultaten van de Consumentenmonitor 2026 over het deelonderwerp “Crypto’s”. Het veldwerk is uitgevoerd in het LISS panel tussen 6 april en 20 mei 2026. De vragenlijst is ingevuld door een steekproef van Nederlandse cryptobezitters van 18 jaar en ouder. De vragenlijst behandelde verschillende onderwerpen, waaronder welke cryptovaluta men bezit, (verwachtingen over) de waarde van crypto’s, kennis over crypto’s en ervaringen met oplichting.

Alle in de tekst genoemde verschillen tussen groepen cryptobezitters (zoals leeftijdsgroepen) in dit rapport zijn statistisch significant, tenzij anders vermeld.

Inhoudsopgave

1. Bezit van crypto’s 4
2. De waarde van crypto’s 10
3. Kennis en informatiebronnen 15
4. Oplichting 21
5. Crypto staking 24
6. Crypto lending 29

Onderzoeksverantwoording 32

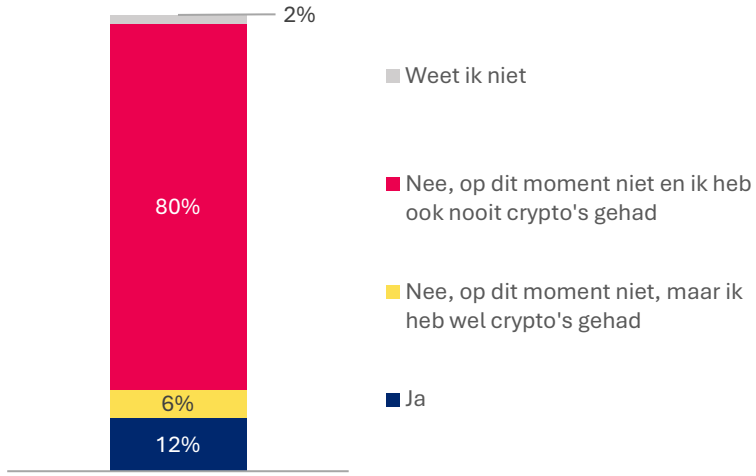

Bezit van crypto's

Ongeveer één op de acht Nederlanders geeft aan crypto's te bezitten

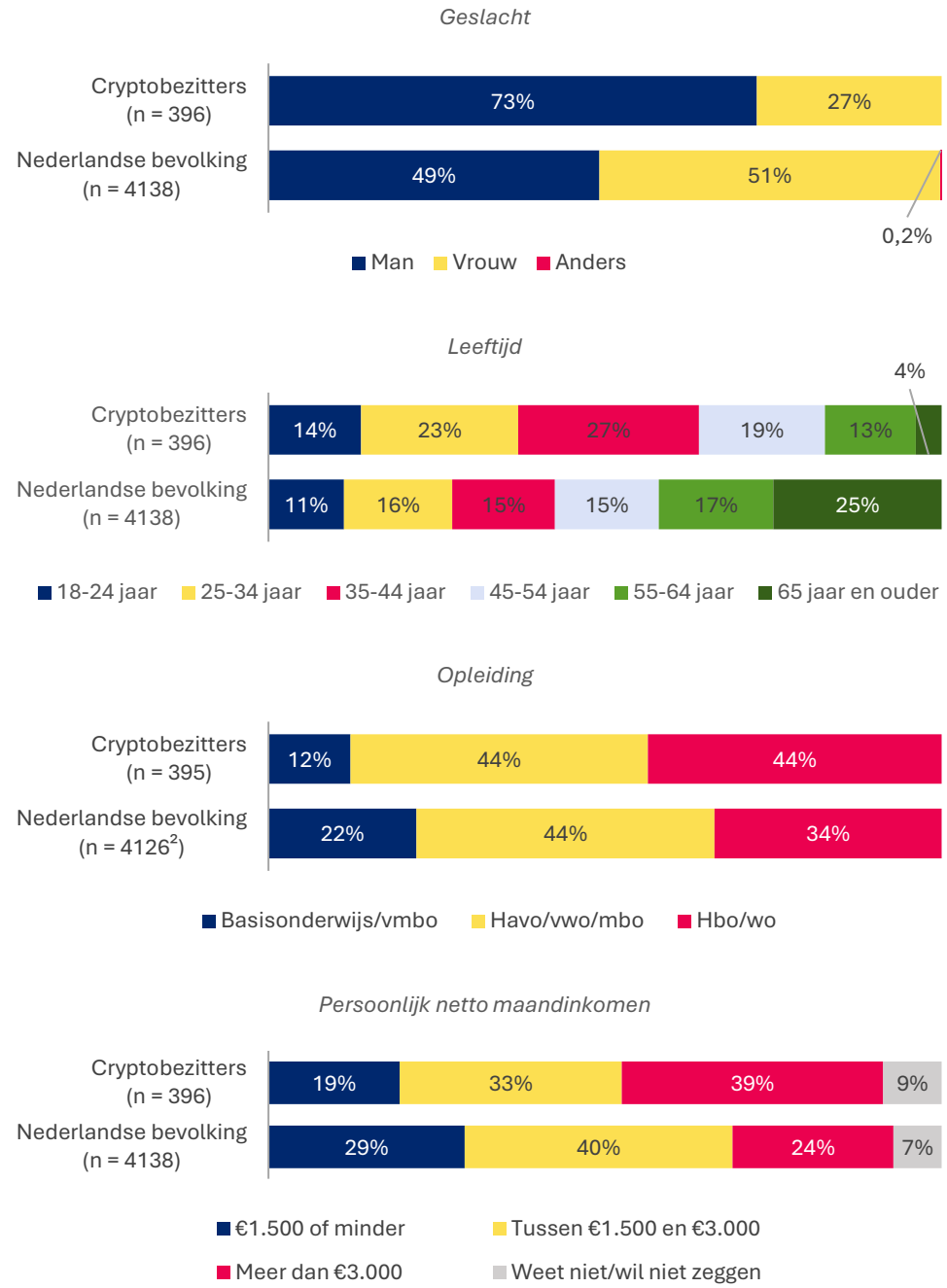
Ongeveer één op de acht Nederlanders van 18 jaar en ouder bezit crypto's (zie Figuur 1). Acht op de tien geven aan geen crypto's te hebben en deze ook nooit te hebben gehad. Een kleine groep (6%) had in het verleden wel crypto's, maar nu niet meer.

Figuur 1. Ben je op dit moment in het bezit van crypto's?[1] Alle respondenten (n = 4138)

Figuur 2 toont de kenmerken van cryptobezitters en vergelijkt deze met die van de Nederlandse bevolking van 18 jaar en ouder. De resultaten laten zien dat cryptobezitters relatief vaak man zijn (73% tegenover 49%) en gemiddeld jonger zijn dan de algemene bevolking. Vooral de leeftijdsgroep van 25 t/m 44 jaar is sterk vertegenwoordigd onder cryptobezitters, terwijl 65-plussers juist relatief weinig voorkomen. Daarnaast hebben cryptobezitters vaker een hbo- of wo-opleiding (44% tegenover 34%) en beschikken zij vaker over een relatief hoog inkomen (meer dan € 3.000 netto per maand: 39% tegenover 24%) dan de Nederlandse bevolking als geheel.

Figuur 2. Achtergrondkenmerken van cryptobezitters

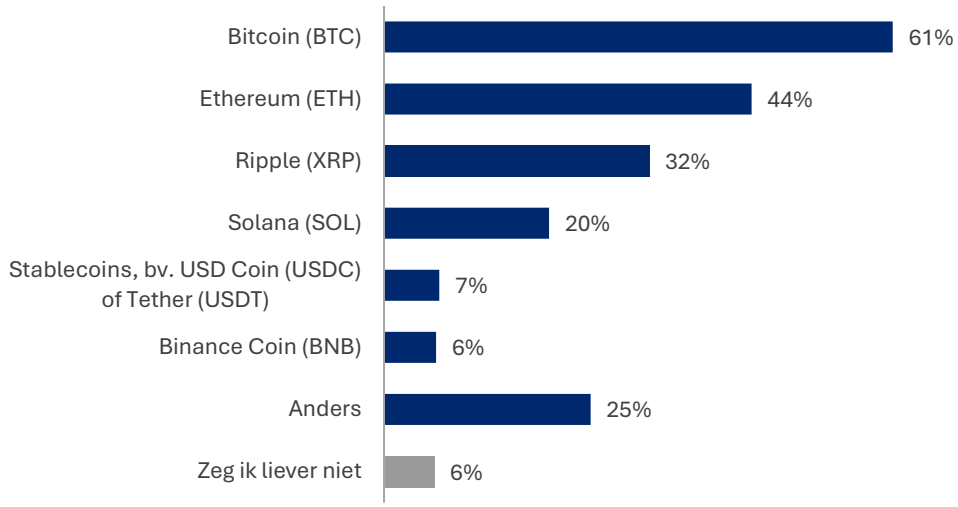
[1] Volledige vraag: Een crypto is een 'digitale waarde'. De bekendste crypto is Bitcoin. Andere voorbeelden zijn Ethereum, Solana, Binance Coin, Ripple en stablecoins zoals Tether. Ben je op dit moment in het bezit van crypto's? Let op: Beleggingen waarbij de waarde van crypto wordt gevolgd (zoals Bitcoin-ETF's) en cryptoderivaten (zoals CFD's, opties of futures) tellen niet mee. Heb je wel dit soort beleggingen maar geen echte crypto's? Kies dan 'Nee'.

[2] Van 12 respondenten is het opleidingsniveau onbekend.

De meerderheid van de cryptobezitters geeft aan Bitcoin te bezitten

Zes op de tien cryptobezitters geven aan Bitcoin te bezitten (61%), ruim vier op de tien Ethereum (44%), een derde Ripple (32%) en een vijfde Solana (20%; zie Figuur 3). Stablecoins en Binance Coin zijn minder populair: minder dan één op de tien cryptobezitters zegt deze crypto's in bezit te hebben.

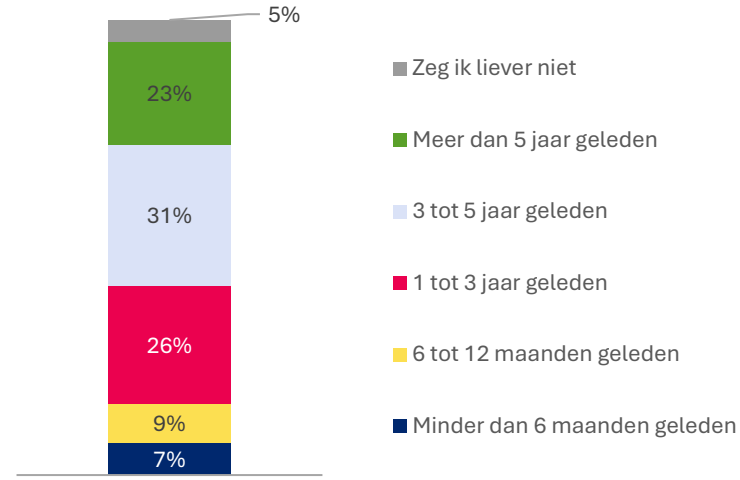
Figuur 3. Welke crypto's bezit je? Cryptobezitters (n = 396)

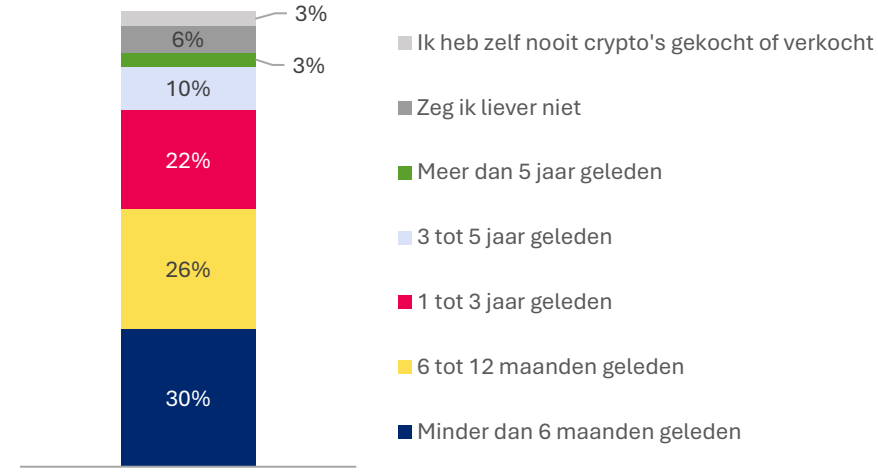
Ongeveer vier op de tien cryptobezitters geven aan in de afgelopen drie jaar met crypto's te zijn begonnen (zie Figuur 4). Ruim de helft bezat al eerder crypto's. Ongeveer een kwart van de cryptobezitters zegt meer dan vijf jaar geleden voor het eerst crypto's te hebben verkregen.

Ruim de helft van de cryptobezitters geeft aan in het afgelopen jaar crypto's te hebben gekocht of verkocht (zie Figuur 5). Drie op de tien deden dit in het afgelopen half jaar nog. Ongeveer een derde van de cryptobezitters handelde drie jaar of langer geleden voor het laatst. Daarnaast is er een kleine groep (3%) die aangeeft zelf nog nooit crypto's te hebben gekocht of verkocht.

Figuur 4. Wanneer had je voor het eerst crypto's? Cryptobezitters (n = 396)

Figuur 5. Wanneer heb je voor het laatst crypto's gekocht of verkocht? Cryptobezitters (n = 396)

De meeste mensen bezitten crypto's vooral uit nieuwsgierigheid naar hoe het werkt

Figuur 6 geeft inzicht in de redenen waarom mensen crypto's bezitten. Nieuwsgierigheid is daarbij de meest genoemde reden. Voor ruim de helft van de cryptobezitters (54%) vormt nieuwsgierigheid – bijvoorbeeld om te zien hoe crypto's werken – een belangrijke motivatie voor hun cryptobezit.

Ongeveer een derde geeft aan voor crypto's te hebben gekozen omdat zij verwachten dat dit meer oplevert dan sparen (34%). Voor een vergelijkbare groep is het opbouwen van vermogen op de lange termijn een belangrijke drijfveer (33%).

Ruim één op de acht cryptobezitters (13%) houdt crypto's aan omdat zij verwachten hiermee op korte termijn geld te verdienen.

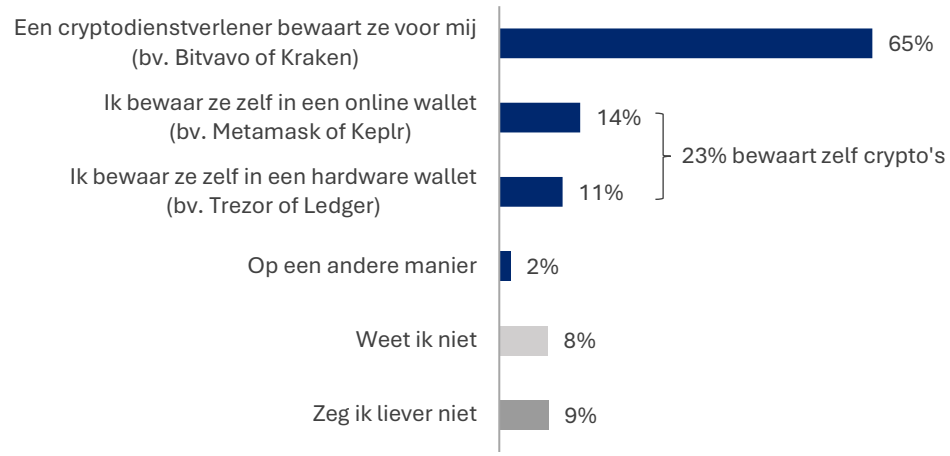
Figuur 6. Waarom heb je crypto's? ***Meerdere antwoorden mogelijk.***
Cryptobezitters (n = 396)

Twee derde van de cryptobezitters geeft aan dat hun dienstverlener de crypto's bewaart; een kwart zegt (ook) zelf crypto's te bewaren

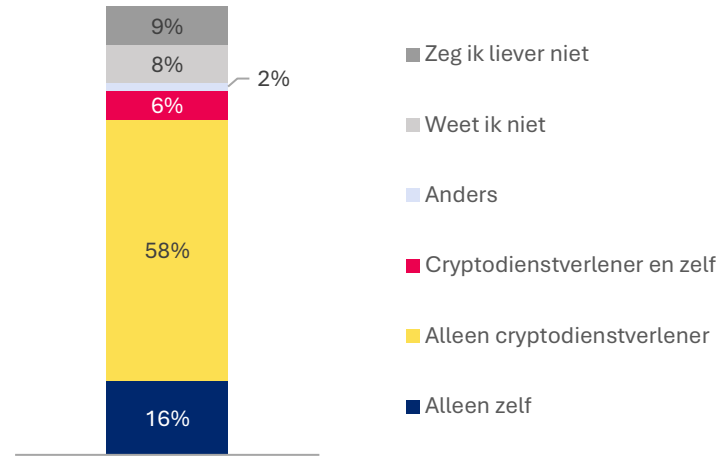
Ongeveer twee derde van de cryptobezitters geeft aan dat een cryptodienstverlener hun crypto's bewaart (65%; zie Figuur 7). Bijna een kwart bewaart de crypto's zelf: 14% doet dit in een online wallet en 11% in een hardware wallet (waarbij er sprake is van een kleine overlap tussen deze groepen). Daarnaast is er een substantiële groep die niet weet hoe hun crypto's worden bewaard (8%) of dit liever niet zegt (9%).

Figuur 7. Hoe bewaar je jouw crypto's? ***Meerdere antwoorden mogelijk.*** Cryptobezitters (n = 396)

Op basis van de antwoorden die zijn weergegeven in Figuur 7, laat Figuur 8 zien dat ongeveer zes op de tien cryptobezitters al hun crypto's laten bewaren door een cryptodienstverlener. Ongeveer één op de zes geeft aan alle crypto's zelf te bewaren. Een relatief kleine groep (6%) zegt gebruik te maken van beide opties.

Figuur 8. Hoe bewaar je jouw crypto's? Cryptobezitters (n = 396)

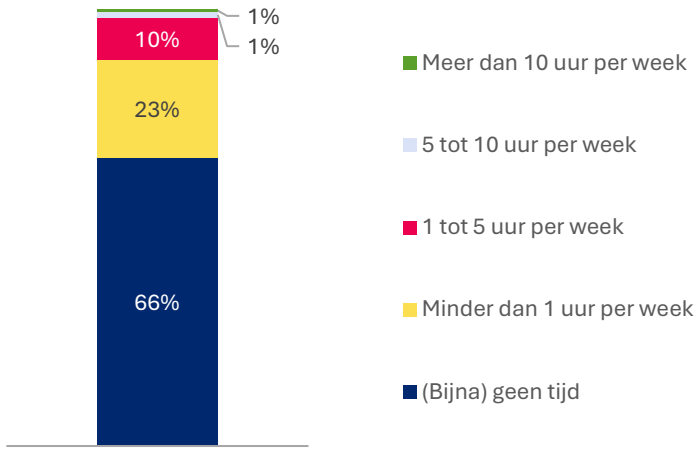

Twee derde van de cryptobezitters zegt (bijna) geen tijd aan crypto's te besteden; ruim een tiende minstens een uur per week

De overgrote meerderheid van de cryptobezitters geeft aan weinig tijd aan crypto's te besteden. Ongeveer twee derde zegt hier (bijna) geen tijd aan te besteden, terwijl een kwart er minder dan één uur per week mee bezig is (zie Figuur 9).

Ruim één op de tien cryptobezitters besteedt gemiddeld meer dan een uur per week aan crypto's. Een kleine groep (1%) geeft aan hier gemiddeld meer dan tien uur per week mee bezig te zijn.

Figuur 9. Hoeveel tijd besteed je gemiddeld per week aan crypto's?[1]
Cryptobezitters (n = 396)

[1] *Extra instructie voor respondenten: "Denk aan informatie zoeken, het bekijken van de waarde van je crypto's, koersen volgen en handelen ('traden')."*

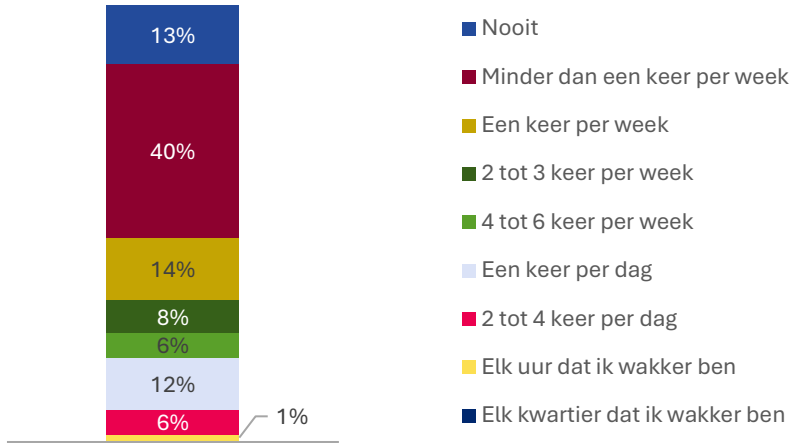

De waarde van crypto's

Ongeveer de helft geeft aan dat de waarde van hun crypto's lager dan € 1.500 is; een tiende zegt meer dan € 10.000 aan crypto's te bezitten

Twee derde van de cryptobezitters controleert maximaal één keer per week de waarde van hun crypto's (zie Figuur 10). Een derde doet dit vaker. Een vijfde van de cryptobezitters geeft aan dagelijks de waarde van hun crypto's te checken.

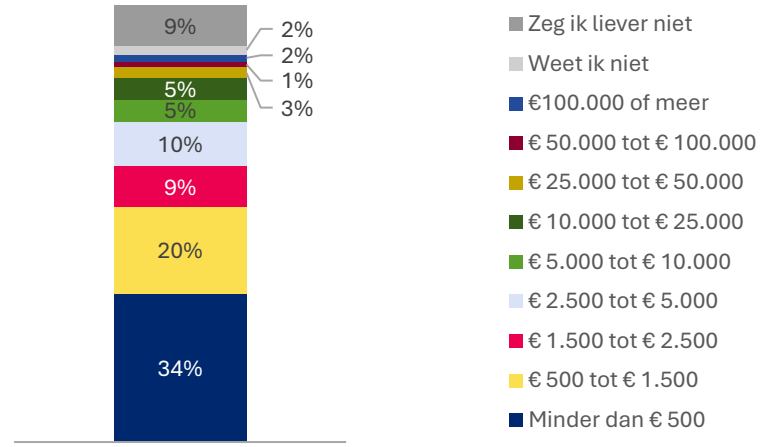
Figuur 10. Hoe vaak check je (ongeveer) de waarde van je crypto's?[1] Cryptobezitters (n = 396)

Ruim de helft van de cryptobezitters geeft aan dat de totale waarde van hun crypto's minder dan € 1.500 is. Ruim een derde zegt dat hun crypto's méér dan € 1.500 waard zijn, en de overige respondenten – ongeveer een tiende – weet het niet of zegt het liever niet (zie Figuur 11).

Eén op de drie cryptobezitters geeft aan dat de waarde van hun crypto's minder dan € 500 bedraagt, terwijl één op de tien cryptobezitters crypto's met een waarde van minimaal € 10.000 zegt te bezitten.

Figuur 11. Wat is de totale waarde van jouw crypto's op dit moment?[2] Cryptobezitters (n = 396)

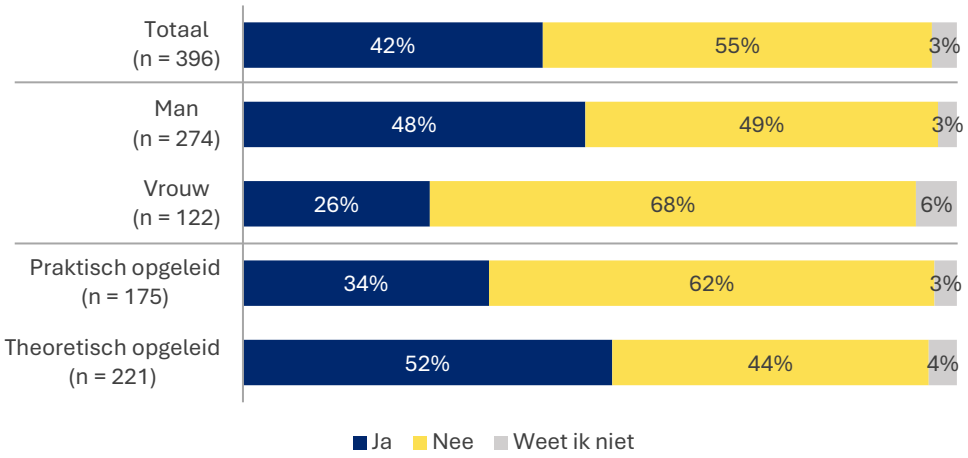

[1] Extra instructie voor respondenten: "Kies het antwoord dat het beste past."
[2] Dit werd uitgelegd in de vragenlijst: "De totale waarde is het bedrag dat je zou ontvangen als je al je crypto's vandaag zou verkopen. Het gaat dus niet om hoeveel je oorspronkelijk hebt betaald, maar om de marktwaarde op dit moment. Als je het niet precies weet, maak dan een schatting."

Vier op de tien cryptobezitters geven aan ook andere beleggingen te hebben; meestal maken crypto's dan hooguit 25% uit van de portefeuille

Ongeveer vier op de tien cryptobezitters geven aan ook andere beleggingen te hebben (zie Figuur 12). Mannen (48%) geven vaker aan dan vrouwen (26%) dat zij naast crypto's ook andere beleggingen hebben, en theoretisch opgeleiden (52%) vaker dan praktisch opgeleiden (34%; zie Figuur 12).

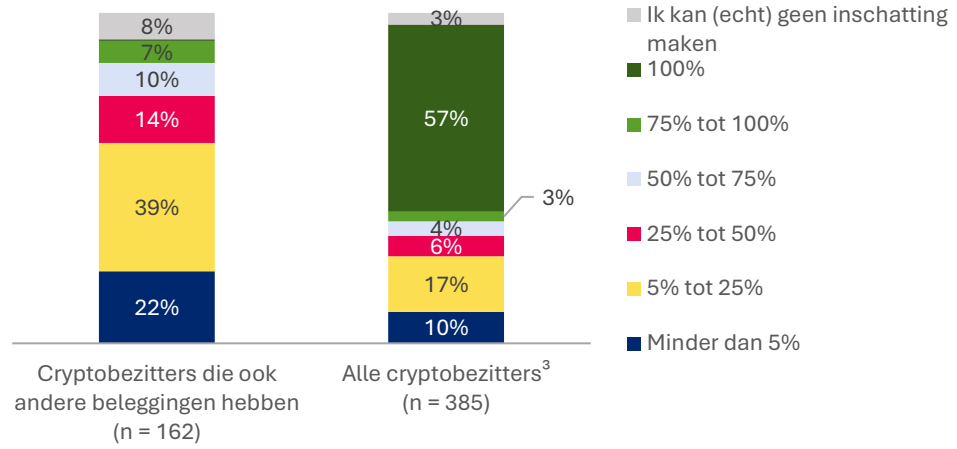
Figuur 12. Heb je naast crypto's ook andere beleggingen?[1]
Cryptobezitters (n = 396)

Figuur 13 laat zien welk deel crypto's uitmaken van de beleggings-portefeuilles. De staaf links toont dit voor cryptobezitters die ook andere beleggingen zeggen te hebben. Ongeveer zes op de tien geeft aan dat crypto's maximaal een kwart van hun totale portefeuille vormen. Bij drie op de tien maken crypto's meer dan een kwart van hun totale portefeuille uit.

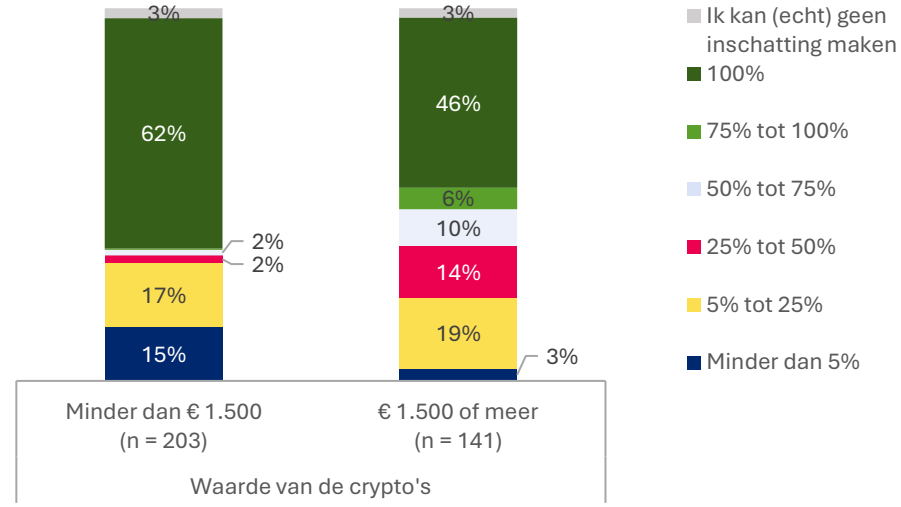
De staaf rechts in Figuur 13 toont de verdeling voor *alle* cryptobezitters, dus inclusief cryptobezitters die alleen crypto's hebben en geen andere beleggingen. Ruim de helft van de cryptobezitters geeft aan alleen crypto's te hebben (100% van de portefeuille). Binnen de totale groep vormen crypto's bij ruim een kwart van de cryptobezitters maximaal een kwart van hun totale beleggingsportefeuille. Bij een tiende van de cryptobezitters maken hun crypto's minder dan 5% uit van hun totale portefeuille.

Figuur 13. Welk deel maken jouw crypto's (ongeveer) uit van de totale waarde van jouw gehele beleggingsportefeuille?[2]

Bij bezitters van crypto's met een waarde van € 1.500 of meer vertegenwoordigen crypto's vaker een groter aandeel van de totale beleggingsportefeuille dan bij bezitters van crypto's met een waarde lager dan € 1.500 (zie Figuur 14). Hun portefeuille bestaat echter minder vaak *volledig* uit crypto's (46% vs. 62%). Zij hebben dus vaker ook andere beleggingen.

Figuur 14. Welk deel maken jouw crypto's (ongeveer) uit van de totale waarde van jouw gehele beleggingsportefeuille?[2]

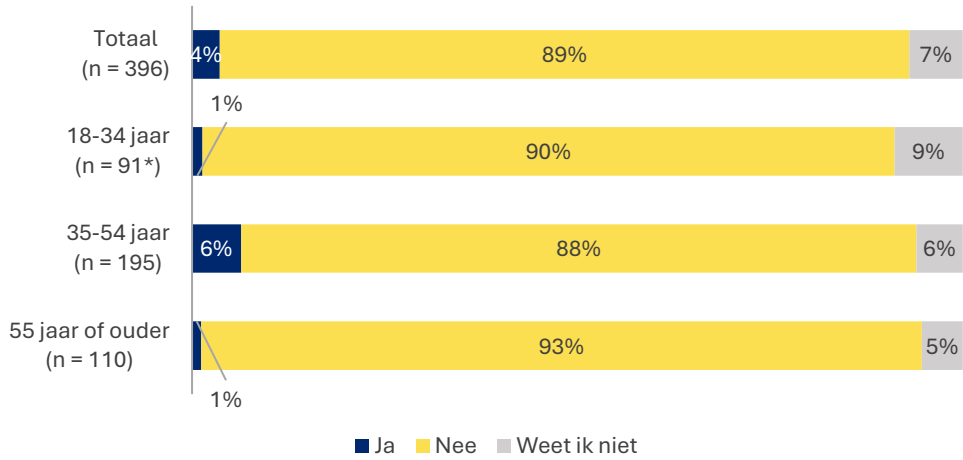
[1] Extra instructie voor respondenten: "Denk bijvoorbeeld aan aandelen, obligaties of ETF's."
[2] Extra instructie voor respondenten: "Een ruwe schatting is voldoende." Antwoord op een schaal van 0% tot 100%. De antwoorden zijn gecategoriseerd (zie figuur).
[3] Met uitzondering van cryptobezitters die niet weten of zij naast crypto's ook andere beleggingen hebben (n = 11; 3%).

Minder dan één op de 20 cryptobezitters zegt in de afgelopen zes maanden gebruik te hebben gemaakt van een hefboomproduct

Een hefboomproduct ('leverage') biedt de mogelijkheid om met geleend geld een grotere positie in te nemen. Hierdoor kunnen zowel winsten als verliezen groter uitvallen.

Minder dan één op de 20 cryptobezitters zegt in het afgelopen half jaar gebruik te hebben gemaakt van een hefboomproduct op crypto's (zie Figuur 15). Onder 35- t/m 54-jarigen is het gebruik het hoogst: 6% geeft aan van een hefboomproduct gebruik te hebben gemaakt, tegenover 1% in de jongere en oudere leeftijdsgroepen.

Figuur 15. Heb je de afgelopen 6 maanden gebruik gemaakt van een hefboomproduct[1] op crypto's? Cryptobezitters (n = 396)

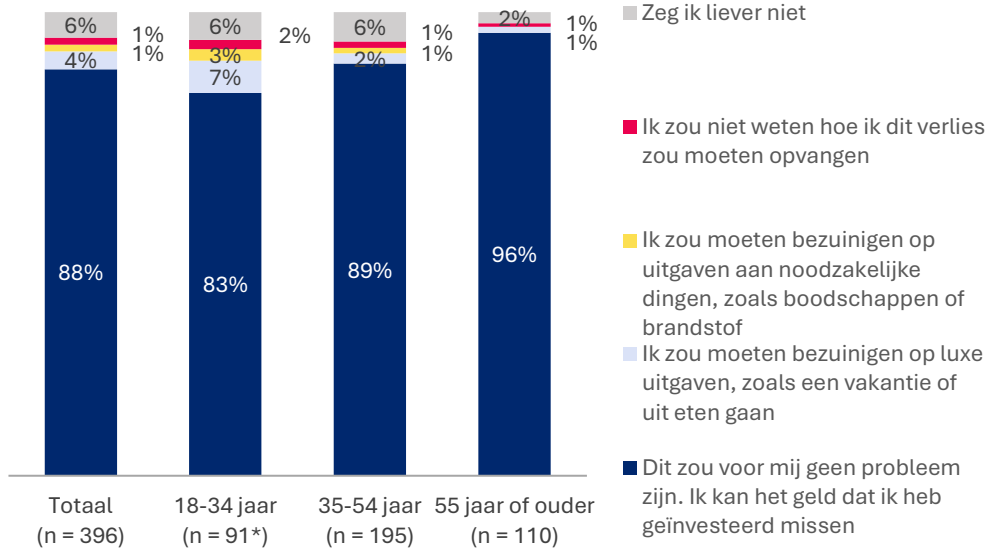
[1] Dit werd in de vragenlijst uitgelegd: "Een hefboomproduct ('leverage') geeft je de mogelijkheid om je inleg te vergroten, bijvoorbeeld met x2 of x10, door gebruik te maken van geleend geld. Hierdoor kun je meer winst maken, maar ook meer verlies lijden."
** Let op: het aantal waarnemingen is laag (n < 100).*

Jongvolwassenen verwachten vaker dan oudere cryptobezitters bij een sterke waardedaling van hun crypto's te moeten bezuinigen op uitgaven

Aan respondenten is ook gevraagd of – en op welke manier – zij een sterke waardedaling van hun crypto's, waarbij minder dan 10% van het oorspronkelijk geïnvesteerde bedrag overblijft, zouden kunnen opvangen. De overgrote meerderheid (88%) geeft aan dat dit voor heen geen probleem zou zijn, omdat zij het geïnvesteerde geld kunnen missen (zie Figuur 16). Voor ongeveer één op de 20 crypto-bezitters zou een dergelijke waardedaling wel gevolgen hebben. Zo geeft zo'n 4% aan in dat geval te moeten bezuinigen op luxe-uitgaven, zoals vakanties of uit eten gaan. Relatief kleine groepen zeggen dan te moeten besparen op uitgaven aan noodzakelijke dingen, zoals boodschappen of brandstof (1%), of niet te weten hoe zij zo'n verlies zouden moeten opvangen (1%).

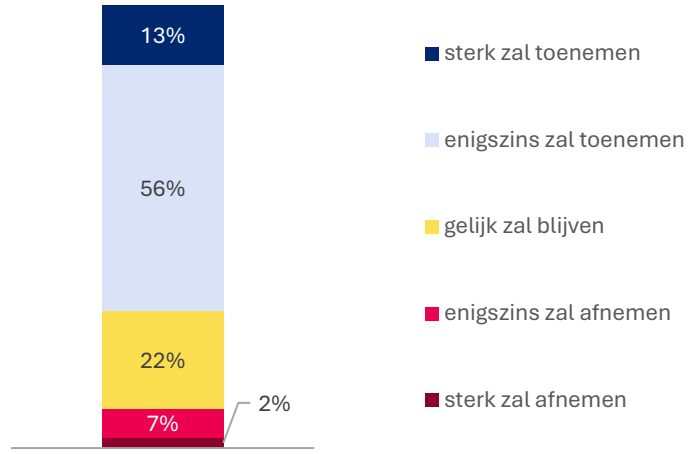
Jongvolwassen cryptobezitters (18-34 jaar; 9%) geven vaker aan dan oudere cryptobezitters (55 jaar en ouder: 1%) dat zij bij een sterke waardedaling van hun crypto's zouden moeten bezuinigen op uitgaven.

Figuur 16. Stel dat over een maand jouw crypto's minder waard worden en je minder dan 10% overhoudt van wat je hebt geïnvesteerd. Wat zou dit voor jouw financiële situatie betekenen?[1] Cryptobezitters (n = 396)

De meeste cryptobezitters – ongeveer zeven op de tien – verwachten dat de waarde van hun crypto's de komende twee jaar zal stijgen (zie Figuur 17). Ongeveer één op de tien verwacht een waardedaling, en twee op de tien denken dat de waarde gelijk zal blijven.

Figuur 17. Ik verwacht dat de totale waarde van mijn crypto's de komende 2 jaar... Cryptobezitters (n = 396)

[1] *Extra instructie voor respondenten: "Kies het antwoord dat het beste past."*
** Let op: het aantal waarnemingen is laag (n < 100).*

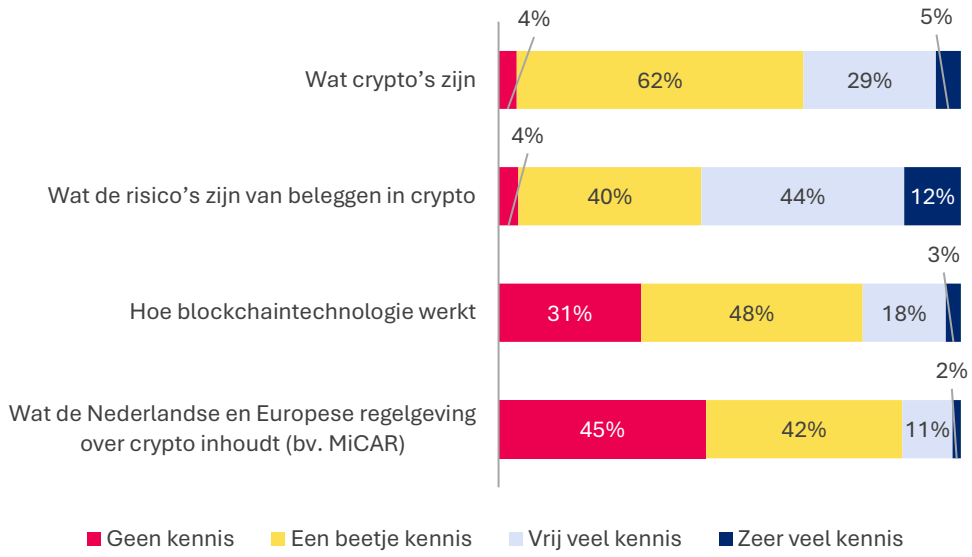
Kennis en informatiebronnen

De meeste cryptobezitters geven aan slechts beperkte kennis te hebben van wat crypto's zijn

Aan respondenten is gevraagd hoe zij hun kennis inschatten van een aantal onderwerpen die met crypto's te maken hebben, zoals wat crypto's zijn en hoe blockchaintechnologie werkt. De resultaten, weergegeven in Figuur 18, laten zien dat de meeste cryptobezitters (62%) 'een beetje kennis' zeggen te hebben van wat crypto's zijn. Ongeveer een derde zegt hiervan 'vrij veel' (29%) of 'zeer veel' (5%) kennis te hebben. Meer cryptobezitters geven aan kennis te hebben van de *risico's* van beleggen in crypto's: ruim de helft zegt hierover 'vrij veel' (44%) of 'zeer veel' (12%) kennis te hebben.

De werking van blockchaintechnologie en de regelgeving rond crypto zijn juist onderwerpen waar veel cryptobezitters weinig tot geen kennis van zeggen te hebben. Een derde geeft aan 'geen kennis' te hebben van hoe blockchaintechnologie werkt (31%) en bijna de helft 'een beetje' (48%). Bijna negen op de tien cryptobezitters zeggen 'geen' (45%) of 'een beetje' (42%) kennis te hebben van de Nederlandse en Europese regelgeving over crypto (bv. MiCAR).

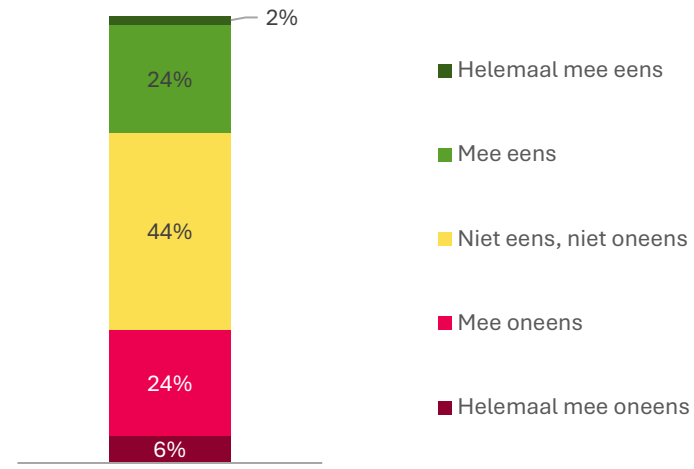
Figuur 18. Hoe schat je jouw kennis van de volgende onderwerpen in? Cryptobezitters (n = 396)

In totaal zeggen cryptobezitters over gemiddeld 1,2 van de vier genoemde onderwerpen (vrij of zeer) veel kennis te hebben. Vier op de tien cryptobezitters (40%) geven aan over géén van de onderwerpen veel kennis te hebben, en een kwart over één onderwerp (25%). Ruim een derde (35%) zegt over twee of meer onderwerpen veel kennis te hebben. Iets minder dan één op de tien cryptobezitters (8%) geeft aan over alle vier de onderwerpen (vrij of zeer) veel kennis te hebben.

De meningen over de beschermende werking van regelgeving rond crypto zijn verdeeld (zie Figuur 19). Ongeveer een kwart van de cryptobezitters zegt erop vertrouwen dat regelgeving consumenten beschermt tegen risico's, zoals het verlies van crypto's door onjuist handelen van een cryptodienstverlener ('mee eens' of 'helemaal mee eens'; zie Figuur 19). Drie op de tien zijn het met de stelling oneens. De grootste groep – ruim vier op de tien – neemt een neutrale positie in.

Figuur 19. Stelling: Ik heb er vertrouwen in dat regelgeving consumenten beschermt tegen risico's, zoals het verlies van crypto's door onjuist handelen van een cryptodienstverlener. Cryptobezitters (n = 396)

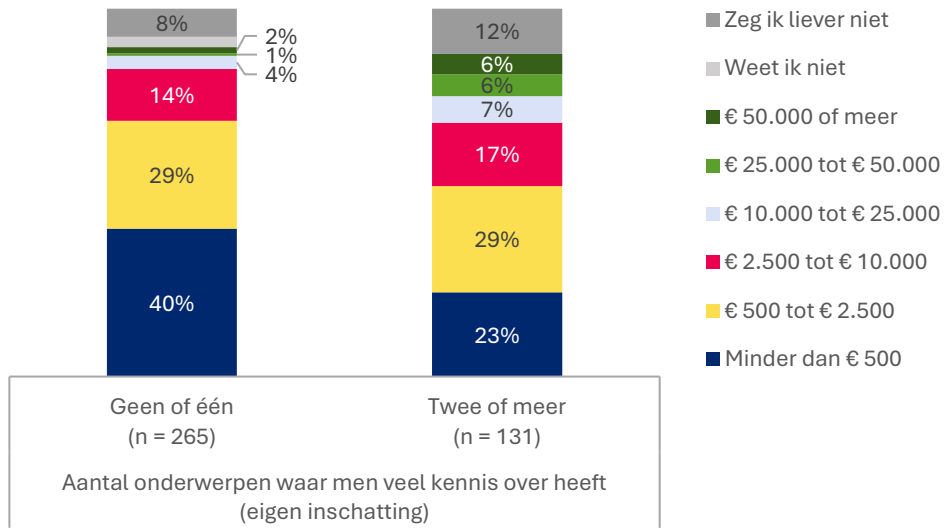

Cryptobezitters die hun kennis van crypto's hoger inschatten hebben meer vermogen in crypto's en vaker ook andere beleggingen

In Figuur 20 en 21 wordt de waarde van crypto's en het aandeel crypto's in de totale beleggingsportefeuille vergeleken tussen cryptobezitters die aangeven relatief veel en weinig kennis van crypto's te hebben. Concreet wordt daarbij onderscheid gemaakt tussen cryptobezitters die van minstens twee van de vier onderwerpen – wat crypto's zijn, hoe blockchaintechnologie werkt, etc. (zie vorige pagina) – 'vrij veel' of 'zeer veel' kennis zeggen te hebben (35% van de totale steekproef), en cryptobezitters die van hooguit één onderwerp veel kennis zeggen te hebben (65%).

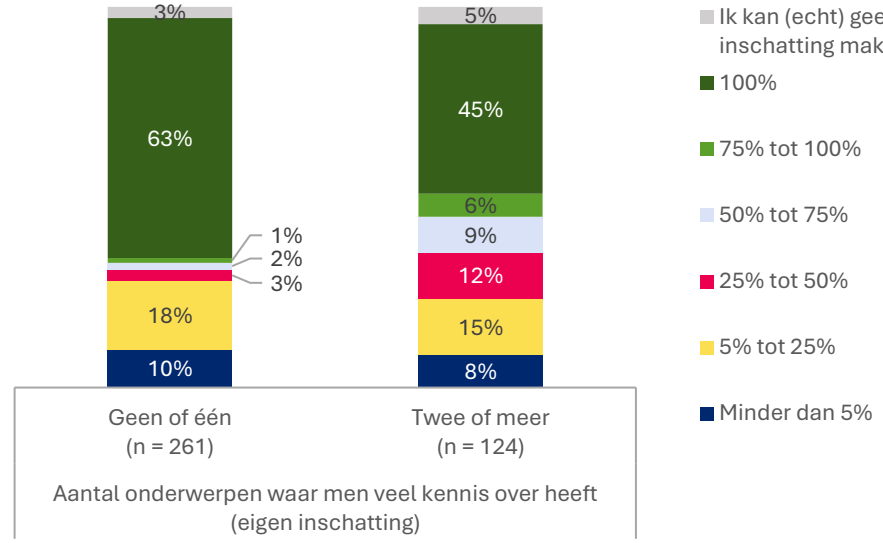
Figuur 20 laat zien dat cryptobezitters die hun eigen kennis over crypto's hoger inschatten gemiddeld meer vermogen in crypto's hebben dan cryptobezitters die hun eigen kennis lager inschatten. Zij geven bijvoorbeeld minder vaak aan dat hun crypto's minder dan € 500 waard zijn (23% tegenover 40%), en juist vaker dat hun crypto's meer dan € 10.000 waard zijn (19% tegenover 7%).

Figuur 20. Wat is de totale waarde van jouw crypto's op dit moment?[1] Cryptobezitters (n = 396)

Vergeleken met cryptobezitters die naar eigen zeggen relatief weinig kennis van crypto's hebben, vormen crypto's bij cryptobezitters met relatief veel kennis vaker een groter deel van de totale beleggings-portefeuille. Tegelijkertijd bestaat hun portefeuille minder vaak *volledig* uit crypto's; ze bezitten dus vaker ook andere beleggingen (zie Figuur 21).

Figuur 21. Welk deel maken jouw crypto's (ongeveer) uit van de totale waarde van jouw gehele beleggingsportefeuille?
Alle cryptobezitters (n = 385)[2]

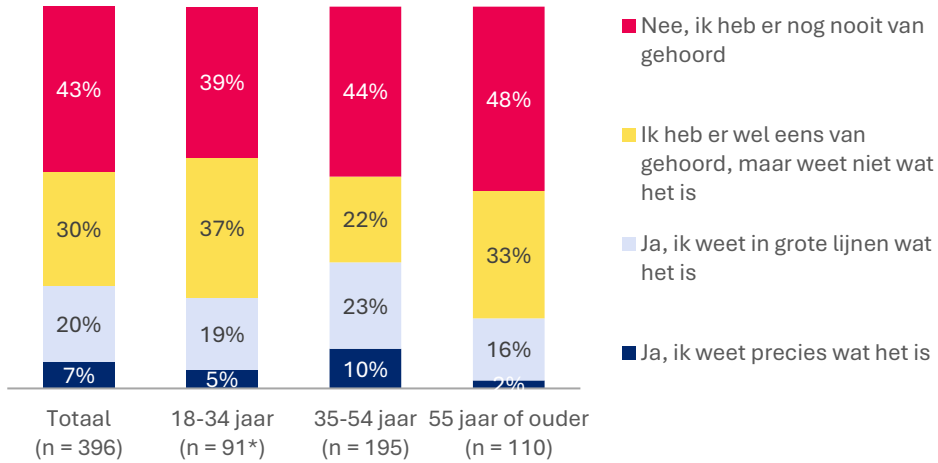
[1] *Dit werd uitgelegd in de vragenlijst: "De totale waarde is het bedrag dat je zou ontvangen als je al je crypto's vandaag zou verkopen. Het gaat dus niet om hoeveel je oorspronkelijk hebt betaald, maar om de marktwaarde op dit moment. Als je het niet precies weet, maak dan een schatting."*
[2] *Met uitzondering van cryptobezitters die niet weten of zij naast crypto's ook andere beleggingen hebben (n = 11; 3%).*

Eén op de zeven cryptobezitters geeft aan (wel eens) gebruik te hebben gemaakt van whitepapers bij de aankoop van crypto's

Een 'whitepaper' is een document waarin een cryptoproject wordt toegelicht. Hierin staat bijvoorbeeld wat het doel van het project is, hoe de technologie werkt, wie het team achter het project vormt en wat de planning voor de toekomst is. Bijna zes op de tien crypto-bezitters hebben op z'n minst wel eens van whitepapers gehoord (zie Figuur 22). Ruim een kwart weet ook wat een whitepaper inhoudt: 20% geeft aan dit in grote lijnen te weten en 7% precies.

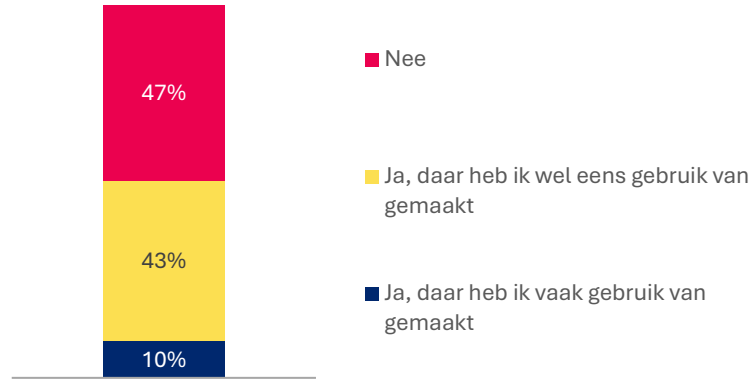
Cryptobezitters van 35 t/m 54 jaar zeggen vaker precies te weten wat whitepapers zijn (10%) dan cryptobezitters van 55 jaar en ouder (2%; zie Figuur 22).[1]

Figuur 22. Ben je bekend met 'whitepapers' in de cryptowereld? Cryptobezitters (n = 396)

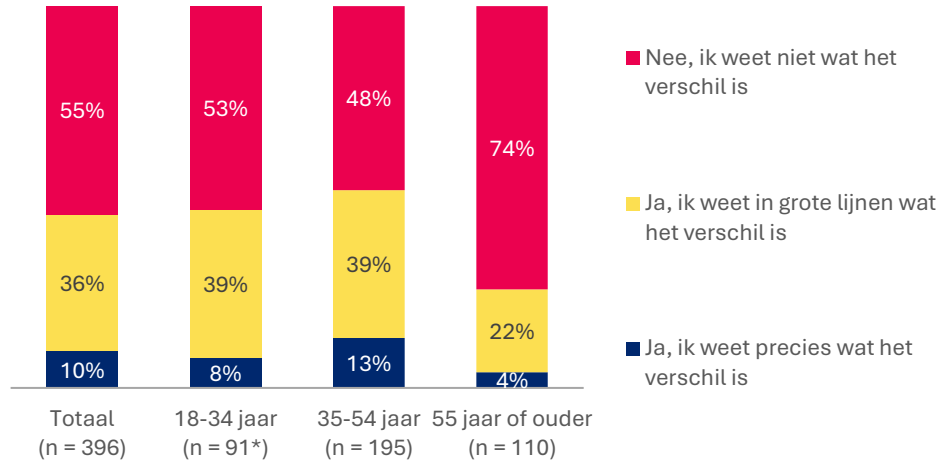
Van de cryptobezitters die (in grote lijnen of precies) weten wat whitepapers zijn, zegt ongeveer de helft hiervan ook gebruik te hebben gemaakt bij de aankoop van crypto's (zie Figuur 23). Dit komt neer op ongeveer 14% van alle cryptobezitters. Eén op de tien maakte er vaak gebruik van (3% van alle cryptobezitters).

Figuur 23. Heb je gebruik gemaakt van whitepapers bij de aankoop van crypto's?[2] Cryptobezitters die in grote lijnen of precies weten wat whitepapers zijn (n = 104)

Meer dan de helft van de cryptobezitters zegt niet te weten wat het verschil is tussen gecentraliseerde en gedecentraliseerde cryptodienstverleners (55%; zie Figuur 24). Ruim een derde geeft aan in grote lijnen te weten wat het verschil is, en een tiende precies. Cryptobezitters van 55 jaar en ouder geven vaker aan niet te weten wat het verschil is tussen gecentraliseerde en gedecentraliseerde cryptodienstverleners dan de jongere leeftijdsgroepen (zie Figuur 24).

Figuur 24. Weet je wat het verschil is tussen gecentraliseerde en gedecentraliseerde cryptodienstverleners? Cryptobezitters (n = 396)

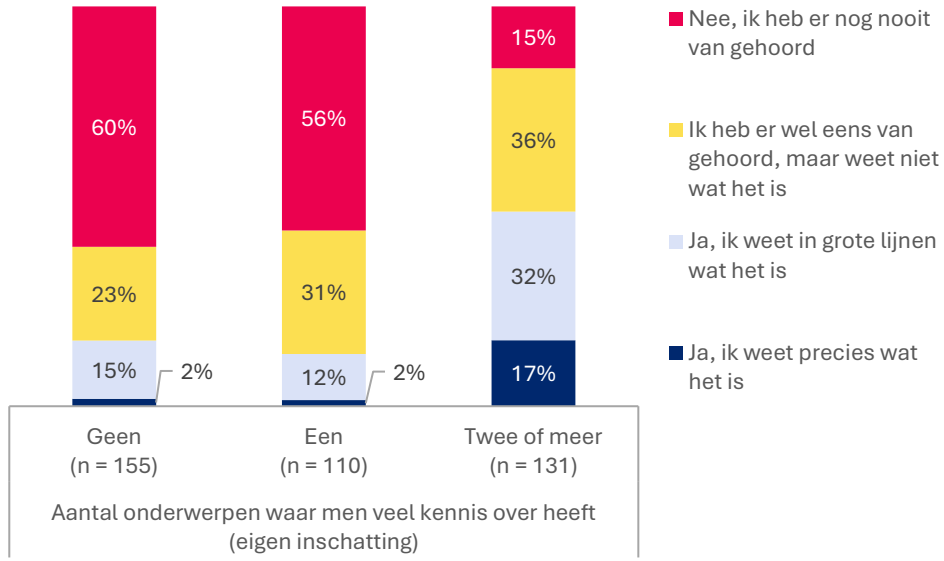
[1] De jongste groep (18-34 jaar) valt hier tussenin (5%; geen significante verschillen met de andere groepen).
[2] Dit werd uitgelegd in de vragenlijst: "Een 'whitepaper' is een document waarin een cryptoproject wordt uitgelegd. In dit document staat bijvoorbeeld wat het doel van het project is, hoe de technologie werkt, wie het team achter het project is, en wat de planning voor de toekomst is."
** Let op: het aantal waarnemingen is laag (n < 100).*

De (zelf ingeschatte) kennis over verschillende cryptogerelateerde onderwerpen hangt sterk samen

Figuur 25 en 26 laten zien dat de zelf ingeschatte kennis over de cryptogerelateerde onderwerpen, zoals wat crypto's zijn en hoe blockchaintechnologie werkt (zie pagina 16), sterk samenhangt met de kennis die men zegt te hebben van whitepapers en van het verschil tussen gecentraliseerde en gedecentraliseerde cryptodienstverleners.

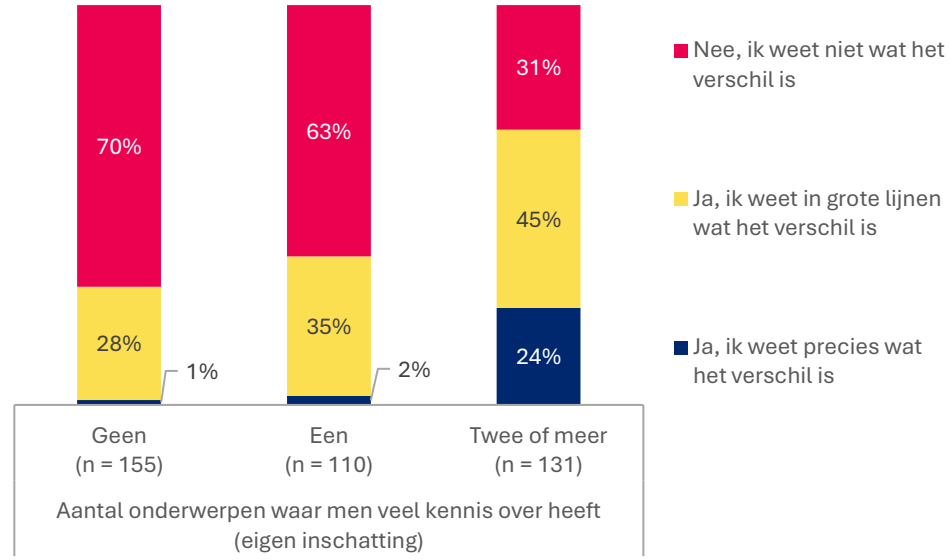
Cryptobezitters die veel kennis zeggen te hebben van minstens twee cryptogerelateerde onderwerpen[1] geven veel vaker aan (op z'n minst) wel eens van whitepapers te hebben gehoord (85%) dan cryptobezitters die van geen (40%) of één onderwerp (44%) veel kennis zeggen te hebben (zie Figuur 25). Binnen de groep die de eigen kennis over crypto's het hoogst inschat, geeft de helft aan in grote lijnen of precies te weten wat whitepapers zijn. Binnen de andere groepen geldt dit voor minder dan een vijfde.

Figuur 25. Ben je bekend met 'whitepapers' in de cryptowereld? Cryptobezitters (n = 396)

Cryptobezitters die aangeven veel kennis te hebben van minstens twee cryptogerelateerde onderwerpen[1] geven ook vaker aan het verschil tussen gecentraliseerde en gedecentraliseerde cryptodienstverleners te kennen (zie Figuur 26). Binnen de groep die over minstens twee onderwerpen veel kennis zegt te hebben, geven zeven op de tien aan te weten wat dit verschil inhoudt (45% in grote lijnen en 24% precies). In de groepen die hun kennis over crypto's lager inschatten, geldt dit voor ongeveer drie tot vier op de tien.

Figuur 26. Weet je wat het verschil is tussen gecentraliseerde en gedecentraliseerde cryptodienstverleners? Cryptobezitters (n = 396)

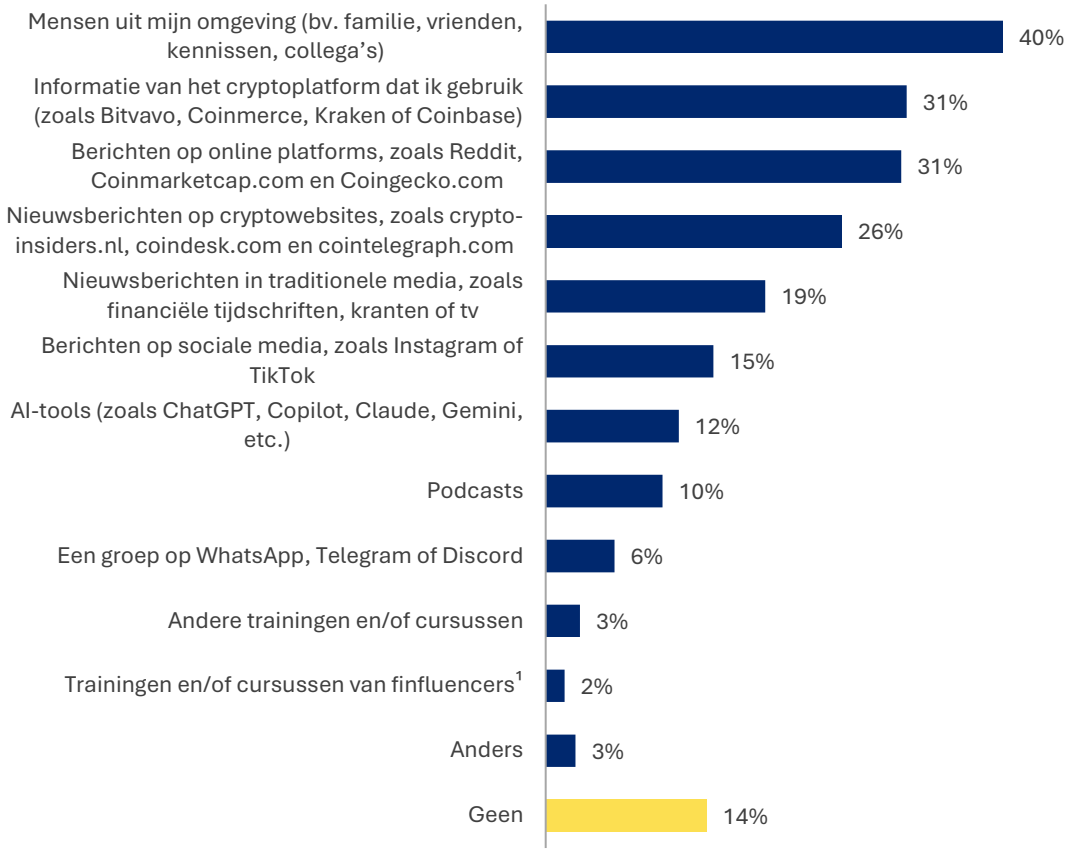

[1] De onderwerpen zijn: (1) wat crypto's zijn, (2) hoe blockchaintechnologie werkt, (3) wat de risico's zijn van beleggen in crypto, en (4) wat de Nederlandse en Europese regelgeving over crypto inhoudt (bv. MiCAR).

De sociale omgeving wordt het vaakst genoemd als bron van informatie over crypto

Cryptobezitters verschillen in de bronnen die zij gebruiken voor informatie over crypto. Vier op de tien cryptobezitters noemen hun sociale omgeving als bron van informatie over crypto's (zie Figuur 27). Ongeveer drie op de tien maken gebruik van informatie van het cryptoplatform dat zij gebruiken (31%), en een vergelijkbare groep raadpleegt berichten op online platforms (31%). Van trainingen en cursussen van finfluencers (2%) en andere aanbieders (3%) zegt een relatief kleine groep gebruik te maken (zie Figuur 27).

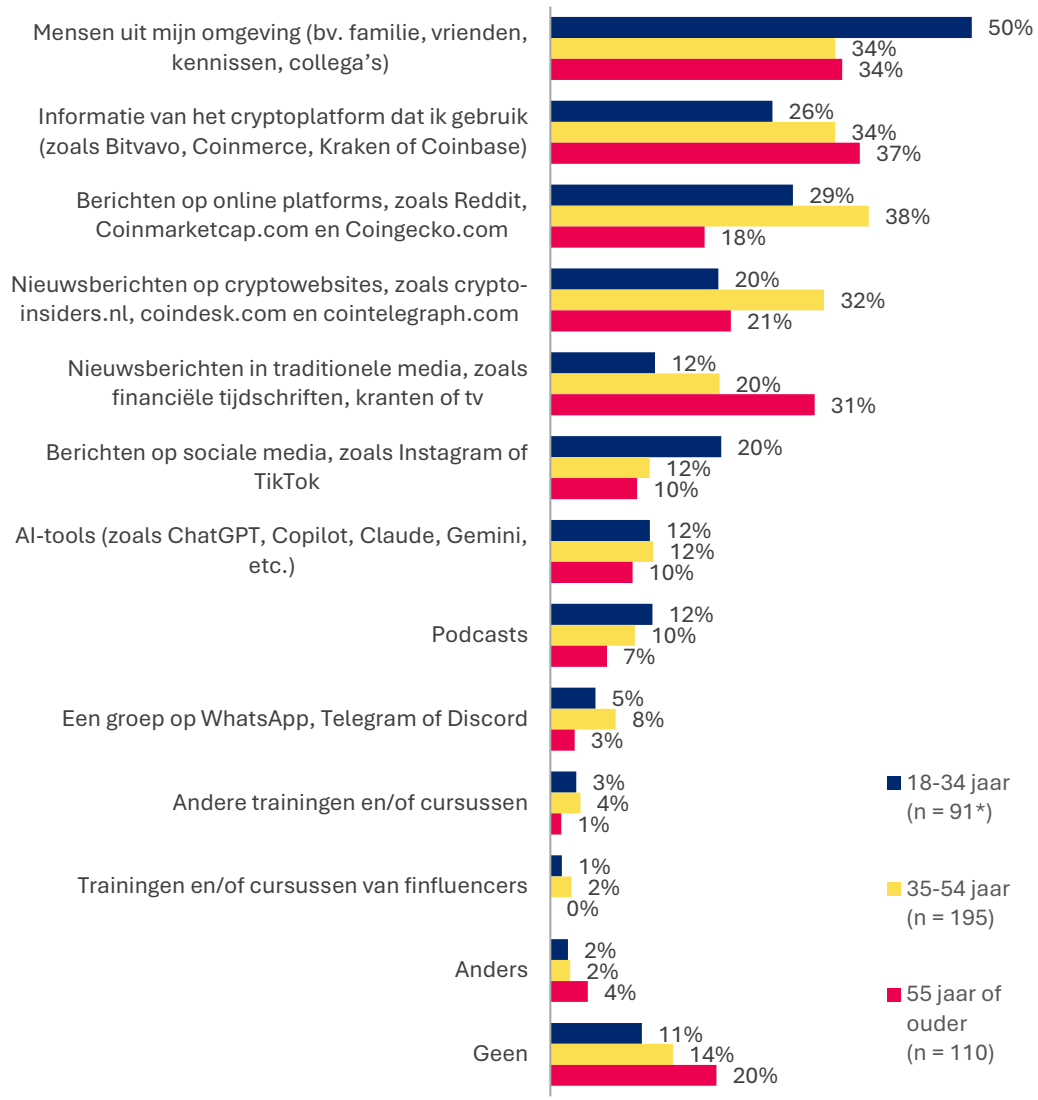
Figuur 27. Uit welke bronnen haal je informatie over crypto?
Meerdere antwoorden mogelijk. Cryptobezitters (n = 396)

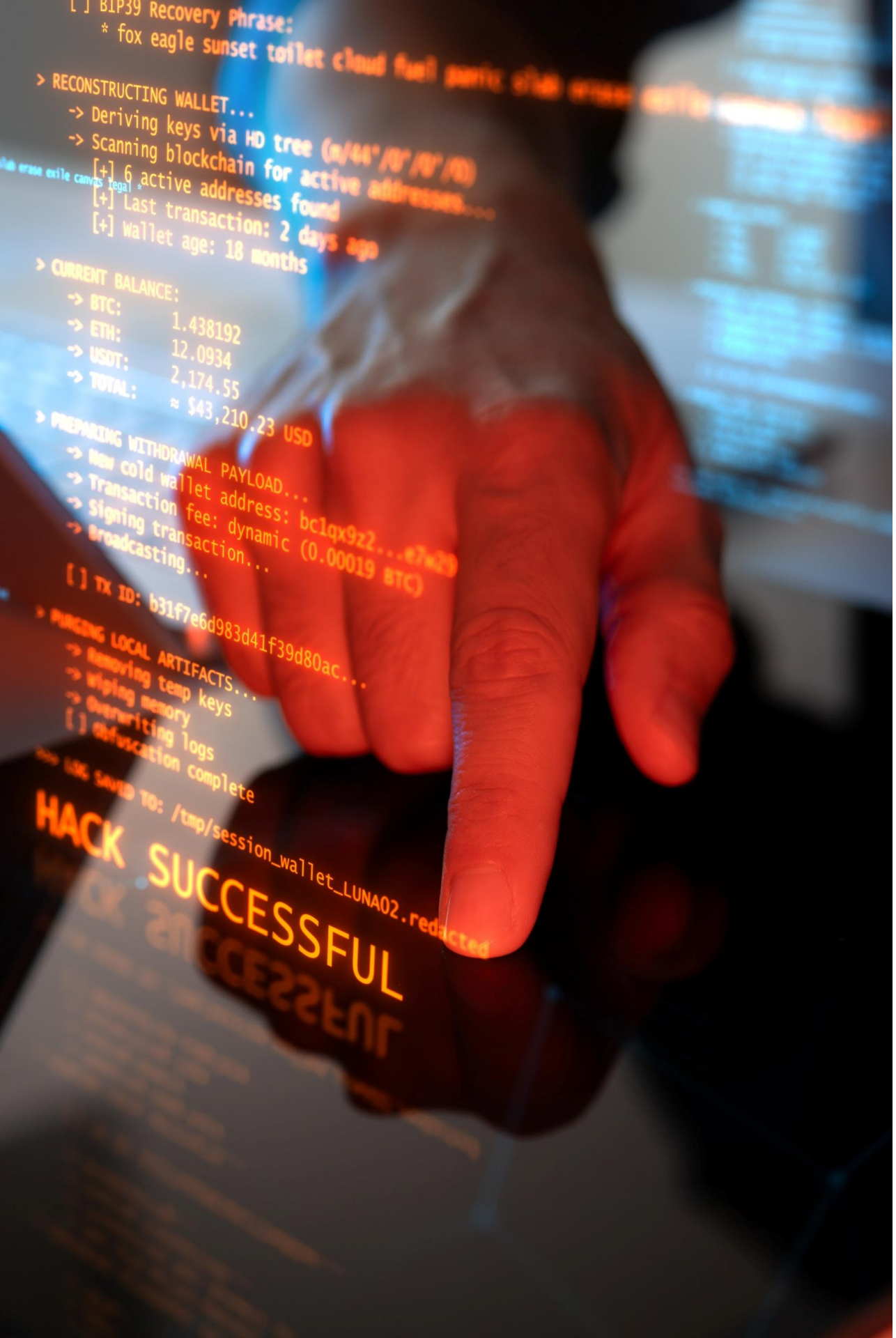
Gemiddeld gebruiken cryptobezitters twee bronnen. Een derde gebruikt één bron (32%), een vijfde twee bronnen (20%) en een derde drie of meer bronnen (34%). Eén op de zeven cryptobezitters (14%) geeft aan geen informatiebronnen te gebruiken.

Het gebruik van informatiebronnen verschilt tussen leeftijdsgroepen (zie Figuur 28). Jongvolwassenen geven bijvoorbeeld vaker dan oudere cryptobezitters aan dat hun sociale omgeving een bron van informatie over crypto is. De middengroep (35-54 jaar) zegt juist relatief vaak berichten op online platforms en nieuwsberichten op cryptowebsites te raadplegen, terwijl cryptobezitters van 55 jaar en ouder juist relatief vaak informatie halen uit traditionele media.

Figuur 28. Uit welke bronnen haal je informatie over crypto?
Meerdere antwoorden mogelijk. Cryptobezitters (n = 396)

[1] Dit werd uitgelegd in de vragenlijst: "Influencers die posts of video's over financiële zaken delen op sociale media, zoals Instagram, TikTok en YouTube."
** Let op: het aantal waarnemingen is laag (n < 100).*

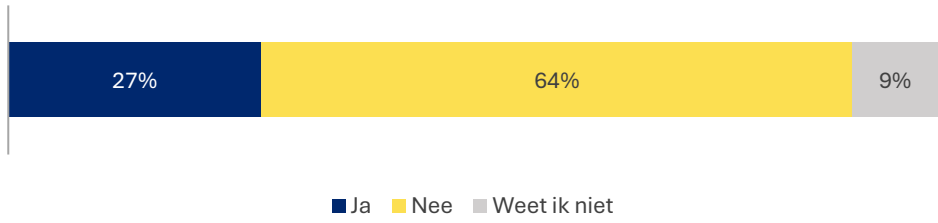

[ ] BIP39 Recovery Phrase:
* fox eagle sunset toilet cloud fuel panic
> RECONSTRUCTING WALLET...
-> Deriving keys via HD tree (m/44'/0'/0'/0)
-> Scanning blockchain for active addresses...
[+] 6 active addresses found
[+] Last transaction: 2 days ago
[+] Wallet age: 18 months
> CURRENT BALANCE:
-> BTC: 1.438192
-> ETH: 12.0934
-> USDT: 2,174.55
-> TOTAL: ≈ $43,210.23 USD
> PREPARING WITHDRAWAL PAYLOAD...
-> New cold wallet address: bc1qx9z2...e7w29
-> Transaction fee: dynamic (0.00019 BTC)
-> Signing transaction...
-> Broadcasting...
[ ] TX ID: b31f7e6d983d41f39d80ac...
> PURGING LOCAL ARTIFACTS...
-> Removing temp keys
-> Wiping memory
-> Overwriting logs
[ ] Obfuscation complete
HACK SUCCESSFUL
/tmp/session_wallet_LUNA02.redacted

Oplichting

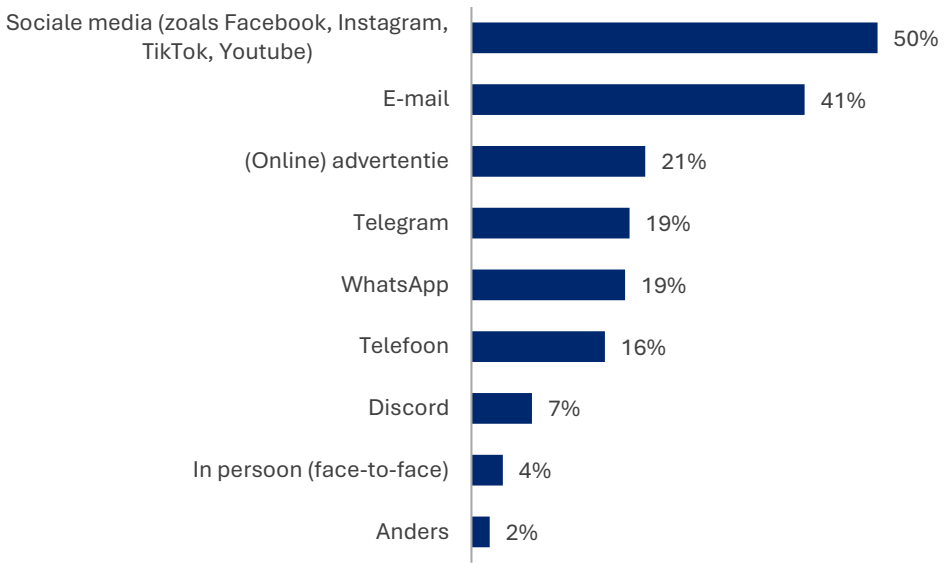
Een kwart van de cryptobezitters zegt wel eens vermoedens te hebben gehad van oplichting met crypto's

Ongeveer een kwart van de cryptobezitters zegt wel eens een aanbod of tip over crypto te hebben gekregen waarvan zij vermoedden dat het om oplichting ging (zie Figuur 29). De helft van deze groep kwam dit aanbod of de tip tegen via sociale media (zie Figuur 30). Ook geven relatief veel cryptobezitters aan via e-mail in aanraking te zijn gekomen met de oplichtingspoging (41%).

Figuur 29. Heb je wel eens een aanbod of tip over crypto gekregen of gezien waarvan je vermoedde dat het om oplichting ging?
Cryptobezitters (n = 396)

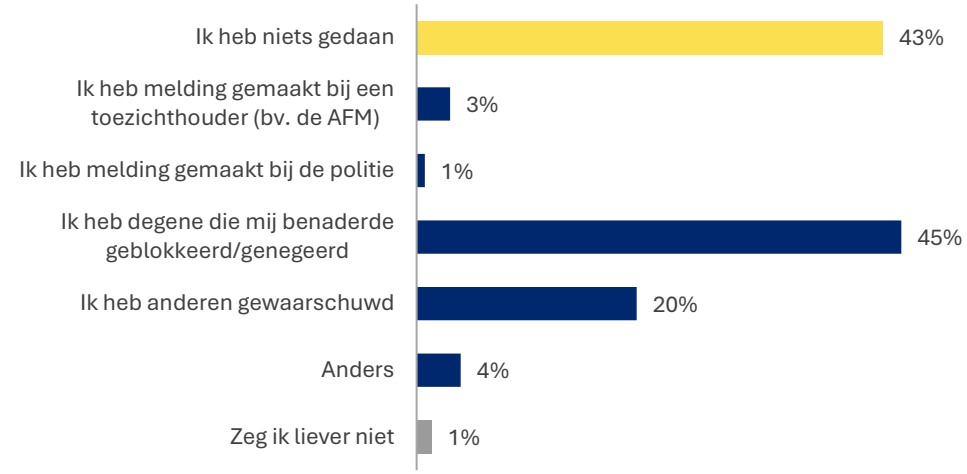

Figuur 30. Op welke manier(en) ben je in aanraking gekomen met deze oplichtingspoging(en)? *Meerdere antwoorden mogelijk*.
Cryptobezitters die wel eens een aanbod of tip over crypto hebben gekregen of gezien waarvan zij vermoedden dat het om oplichting ging (n = 107)

Van de cryptobezitters die dachten met oplichting te maken te hebben, geeft ruim vier op de tien aan geen actie te hebben ondernomen (zie Figuur 31). Ruim de helft zegt wel actie te hebben ondernomen, meestal door de benaderende partij te blokkeren of te negeren (45%). Een relatief kleine groep (4% in totaal) geeft aan melding te hebben gemaakt bij een toezichthouder (3%) of de politie (1%; er is geen overlap tussen deze groepen).

Figuur 31. Wat heb je gedaan toen je vermoedde dat het oplichting was?[1] *Meerdere antwoorden mogelijk*. Cryptobezitters die wel eens een aanbod of tip over crypto hebben gekregen of gezien waarvan zij vermoedden dat het om oplichting ging (n = 107)

[1] *Extra instructie voor respondenten: "Als je meerdere keren een aanbod of tip over crypto hebt gekregen of gezien waarvan je vermoedde dat het om oplichting ging, denk dan aan de laatste keer dat dit gebeurde."*

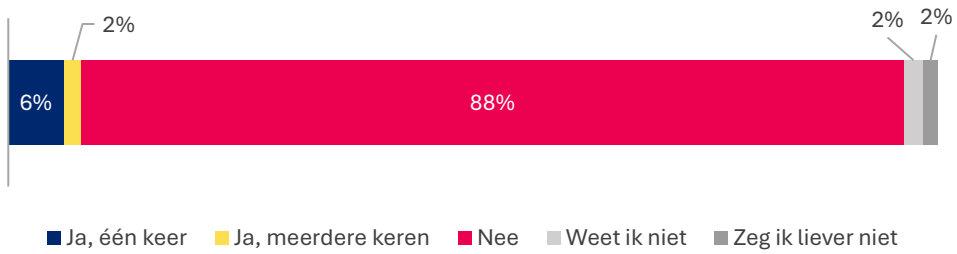
Bijna één op de tien cryptobezitters geeft aan wel eens slachtoffer te zijn geweest van fraude, hacks of scams

Bij crypto bestaan risico's op fraude, hacks en scams, waardoor mensen geld of crypto's kunnen verliezen. Denk bijvoorbeeld aan:

- het hacken van wallets of accounts;
- valse websites, e-mails of apps waarmee geprobeerd wordt gegevens, zoals inloggegevens of private keys, te stelen ('phishing');
- investerings- of tradingscams waarbij mensen worden overtuigd om geld of crypto's te investeren in een nepplatform of valse handelsstrategie; en
- frauduleuze cryptoprojecten waarbij ontwikkelaars een nieuwe crypto lanceren, beleggers aantrekken en vervolgens verdwijnen met het ingelegde geld ('rug pulls').

Iets minder dan één op de tien cryptobezitters geeft aan wel eens geld of crypto's te zijn kwijtgeraakt door dit soort fraude, hacks of scams (8%; zie Figuur 32). Een kwart van deze groep (2% van de totale steekproef) zegt meerdere keren slachtoffer te zijn geweest.

Figuur 32. Ben je wel eens geld of crypto's kwijtgeraakt door dit soort fraude, hacks of scams?[1] Cryptobezitters (n = 396)

[1] *Volledige vraag: Bij crypto zijn er risico's op fraude, hacks en scams, waardoor je geld of crypto's kunt kwijtraken. Denk bijvoorbeeld aan:*

- *Dat je wallet of account wordt gehackt;*
- *Valse websites, e-mails of apps waarmee wordt geprobeerd om je gegevens, zoals je inloggegevens of private keys, te stelen ('phishing');*
- *Investerings- of trading scams waarbij je wordt overtuigd om geld of crypto te investeren in een nepplatform of valse handelsstrategie;*
- *Frauduleuze cryptoprojecten waarbij ontwikkelaars een nieuwe crypto lanceren, beleggers aantrekken en daarna verdwijnen met het ingelegde geld ('rug pulls').*

Ben je wel eens geld of crypto's kwijtgeraakt door dit soort fraude, hacks of scams?

Crypto staking

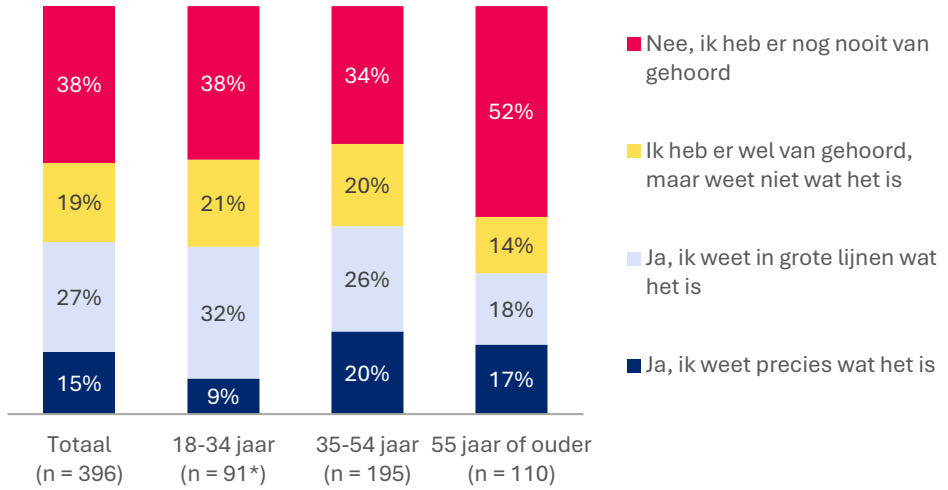
Vier op de tien cryptobezitters zeggen (ongeveer) te weten wat crypto staking is; ongeveer een kwart geeft aan er gebruik van te maken

Bij crypto staking worden crypto's tijdelijk vastgezet op een blockchainnetwerk om bij te dragen aan de beveiliging van het netwerk. In ruil daarvoor ontvangen gebruikers een beloning.

Zes op de tien cryptobezitters geven aan (op z'n minst) wel eens te hebben gehoord van crypto staking (zie Figuur 33). Vier op de tien zeggen in grote lijnen of precies te weten wat het is.

Cryptobezitters van 35 t/m 54 jaar zijn het meest bekend met staking: zij geven vaker aan precies te weten wat het is (20%) dan jongere cryptobezitters (9%). Cryptobezitters van 55 jaar en ouder geven vaker aan nog nooit van staking te hebben gehoord (52% tegenover 34%).

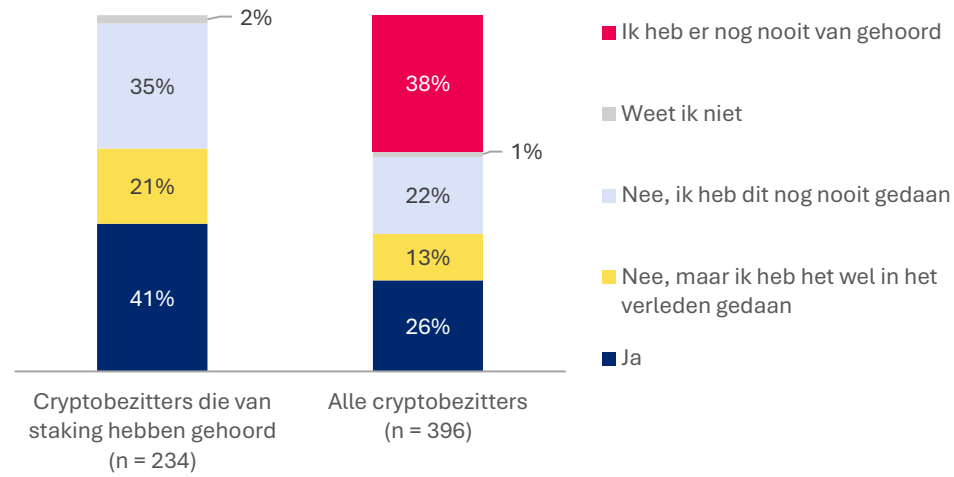
Figuur 33. Weet je wat 'crypto staking' is? Cryptobezitters (n = 396)

Van de cryptobezitters die (op z'n minst) wel eens van crypto staking hebben gehoord, geven vier op de tien aan crypto's te staken (zie Figuur 34, links). Dit is ongeveer een kwart van alle cryptobezitters (zie Figuur 34, rechts).

Van de cryptobezitters die van crypto staking hebben gehoord, geeft ongeveer een vijfde aan op dit moment geen crypto's te staken, maar dit in het verleden wel te hebben gedaan. Ongeveer een derde geeft aan nog nooit crypto's te hebben gestaket.

Figuur 34. Stake je op dit moment crypto's?[1] Cryptobezitters die (op z'n minst) wel eens van crypto staking hebben gehoord (n = 234); alle cryptobezitters (n = 396)

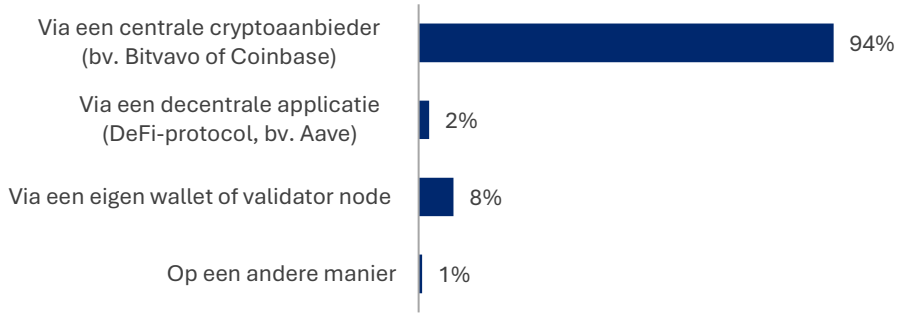
[1] *Volledige vraag: Bij crypto staking zet je je crypto's tijdelijk vast op een blockchainnetwerk. Zo help je het netwerk beveiligen. In ruil hiervoor ontvang je een beloning. Stake je op dit moment crypto's?*
** Let op: het aantal waarnemingen is laag (n < 100).*

Van de cryptobezitters die crypto's staken zegt één op de zes gebruik te maken van 'liquid staking'

Staking kan op verschillende manieren plaatsvinden, afhankelijk van de mate van gemak of controle die men wil. Via centrale crypto-aanbieders is staking eenvoudig uit te voeren zonder technische kennis, terwijl decentrale applicaties (DeFi-protocollen) meer controle bieden, maar ook meer risico en verantwoordelijkheid met zich meebrengen. Met een eigen wallet of 'validator node'[1] beheer je alles zelf en draag je volledige verantwoordelijkheid voor beveiliging en validatie.

De overgrote meerderheid van de cryptobezitters die gebruik maken van staking zegt dit te doen via een centrale cryptoaanbieder (94%; zie Figuur 35). Eén op de tien zegt op een andere manier gebruik te maken van staking, meestal via een eigen wallet of validator node (8%).

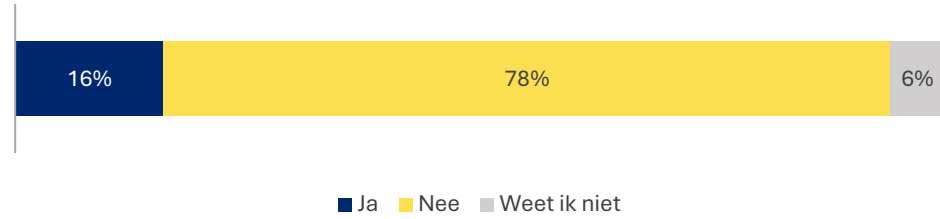
Figuur 35. Op welke manier(en) maak je gebruik van staking?[2]
Meerdere antwoorden mogelijk. Cryptobezitters die aangeven dat zij crypto's staken (n = 99*)

'Liquid staking' is een manier van staken waarbij je in ruil voor je vastgezette crypto een nieuw, verhandelbaar token terugkrijgt (zoals stETH). Hierdoor blijft je inzet bruikbaar in andere apps of voor handel, terwijl je toch staking-beloningen ontvangt.

Van de cryptobezitters die aan staking doen, zegt ongeveer één op de zes gebruik te maken van liquid staking (16%; zie Figuur 36). Dit komt neer op ongeveer 4% van alle cryptobezitters.

Figuur 36. Maak je op dit moment gebruik van liquid staking?[3]
Cryptobezitters die aangeven dat zij crypto's staken (n = 99*)

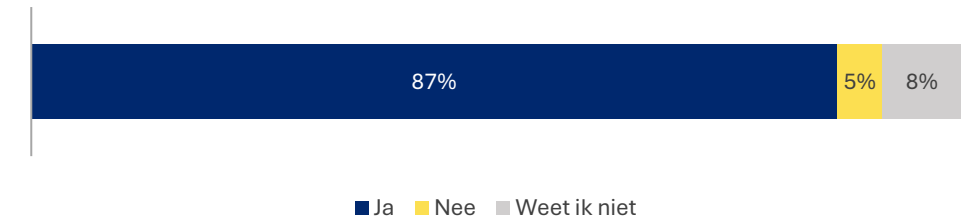

[1] Een 'validator node' is een computer die helpt om een blockchain veilig te houden. Hij valideert transacties en krijgt daarvoor beloningen.
[2] Volledige vraag: Staking kan op verschillende manieren plaatsvinden, afhankelijk van hoeveel gemak of controle je wilt. Via centrale cryptoaanbieders kun je eenvoudig staken zonder technische kennis, terwijl decentrale applicaties (DeFi protocollen) je meer controle geven maar ook meer risico en verantwoordelijkheid. Met een eigen wallet of 'validator node' [1] beheer je alles zelf en neem je volledige verantwoordelijkheid voor beveiliging en validatie. Op welke manier(en) maak je gebruik van staking?
[3] Volledige vraag: Liquid staking' is een manier van staken waarbij je in ruil voor je vastgezette crypto een nieuw, verhandelbaar token terugkrijgt (zoals stETH). Daardoor blijft je inzet bruikbaar in andere apps of voor handel, terwijl je toch staking-beloningen ontvangt. Maak je op dit moment gebruik van liquid staking?
** Let op: het aantal waarnemingen is laag (n < 100).*

Opvallend veel cryptobezitters geven aan crypto's te staken die niet gestaket kunnen worden; dit kan wijzen op beperkte kennis van staking

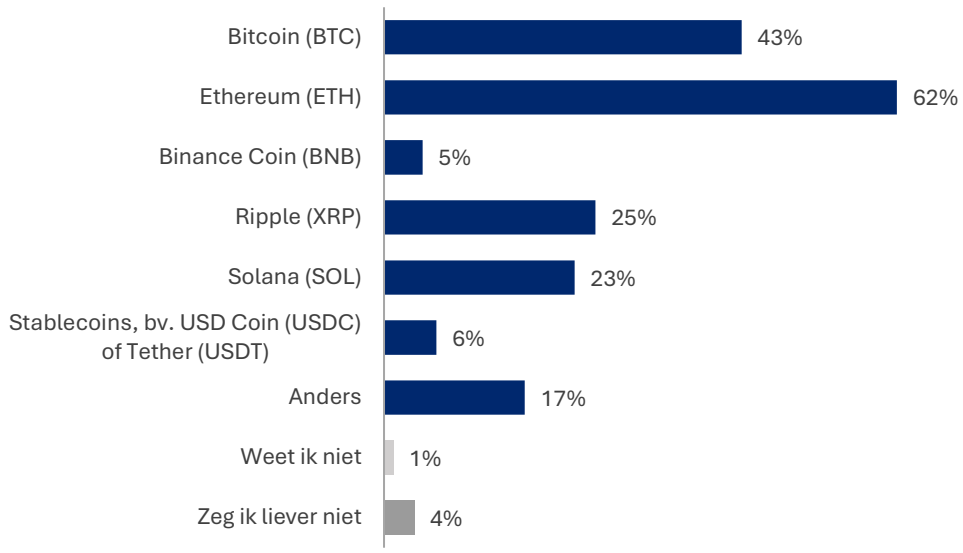
Van de cryptobezitters die crypto's staken, geeft een ruime meerderheid aan dat zij zelf hebben bevestigd – bijvoorbeeld via een akkoordknop of -vinkje – dat hun crypto's mogen worden gestaket (87%; zie Figuur 37). Zo'n 5% zegt dit niet te hebben gedaan, en de overige respondenten (8%) weten het niet.

Figuur 37. Heb je zelf bevestigd dat jouw crypto's mogen worden gestaket (bijvoorbeeld via een akkoordknop of -vinkje)? Cryptobezitters die aangeven dat zij crypto's staken (n = 99*)

Ongeveer zes op de tien stakers geven aan Ethereum te staken, ongeveer een kwart Solana, en één op de 20 Binance Coin (zie Figuur 38).

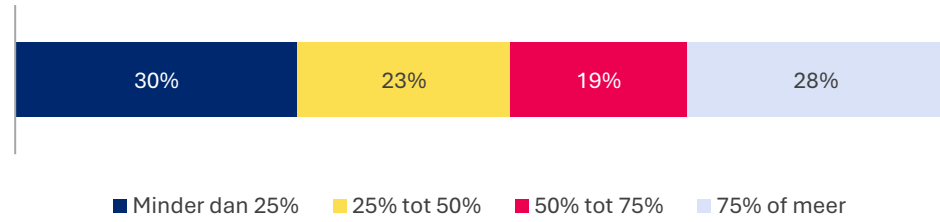
Figuur 38. Welke crypto's stake je op dit moment? *Meerdere antwoorden mogelijk*. Cryptobezitters die aangeven dat zij crypto's staken (n = 99*)

Bitcoin, Ripple en stablecoins kunnen niet worden gestaket. Toch geeft bijna 60% (n = 56*) van de respondenten die zeggen te staken aan dat zij één of meerdere van deze crypto's staken. Dit roept vragen op over de mate waarin cryptobezitters begrijpen wat staking inhoudt en of zij hier daadwerkelijk gebruik van maken. Mogelijk verwarren zijn staking met andere diensten waarbij gebruikers een vergoeding ontvangen voor het beschikbaar stellen van hun crypto's. Het kan bijvoorbeeld zijn dat zij denken aan staking te doen, terwijl zij in werkelijkheid gebruik maken van lending.

Het deel van het totale cryptobezit dat naar eigen zeggen wordt gestaket, varieert sterk tussen personen (zie Figuur 39). Ruwweg de helft van de cryptobezitters die aan staking zeggen te doen, geeft aan minder dan de helft van hun totale cryptowaarde te staken, terwijl de andere helft meer dan de helft zegt te staken.

Figuur 39. Als je kijkt naar de totale waarde van jouw crypto's, (ongeveer) hoeveel procent stake je?[1] Cryptobezitters die aangeven dat zij crypto's staken (n = 99*)

[1] *Extra instructie voor respondenten: "Een ruwe schatting is voldoende." Antwoord op een schaal van 0% tot 100%. De antwoorden zijn gecategoriseerd (zie figuur).*
** Let op: het aantal waarnemingen is laag (n < 100).*

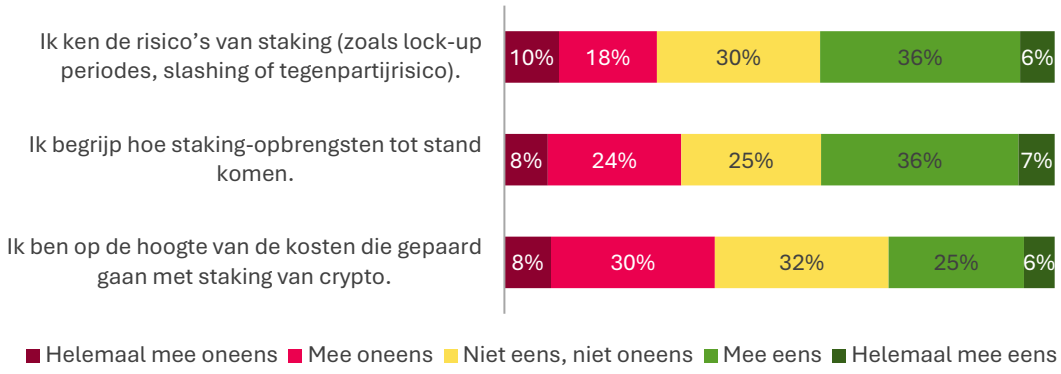
Stakers schatten hun kennis over risico's, opbrengsten en kosten van staking hoger in, maar ook zij zijn niet altijd bekend met deze aspecten

Figuur 40 laat zien hoe cryptobezitters (die aangeven van staking te hebben gehoord) hun kennis over de risico's, opbrengsten en kosten van staking inschatten.

Ruim vier op de tien cryptobezitters geven aan bekend te zijn met de risico's van staking ('mee eens' of 'helemaal mee eens'; 42%) en een vergelijkbare groep zegt te begrijpen hoe staking-opbrengsten tot stand komen (43%). Ongeveer drie op de tien zeggen de risico's niet (goed) te kennen ('mee oneens' of 'helemaal mee oneens'; 28%) of geen (goed) beeld te hebben van de opbrengsten (32%).

Cryptobezitters schatten hun kennis over de kosten die gepaard gaan met staking van crypto iets lager in: ongeveer drie op de tien geven aan op de hoogte te zijn van deze kosten ('mee eens' of 'helemaal mee eens'; 31%), terwijl bijna vier op de tien aangeven hiervan niet (goed) op de hoogte te zijn ('mee oneens' of 'helemaal mee oneens'; 38%).

Figuur 40. Geef aan in hoeverre je het eens of oneens bent met de volgende uitspraken. Cryptobezitters die (op z'n minst) wel eens van crypto staking hebben gehoord (n = 234)

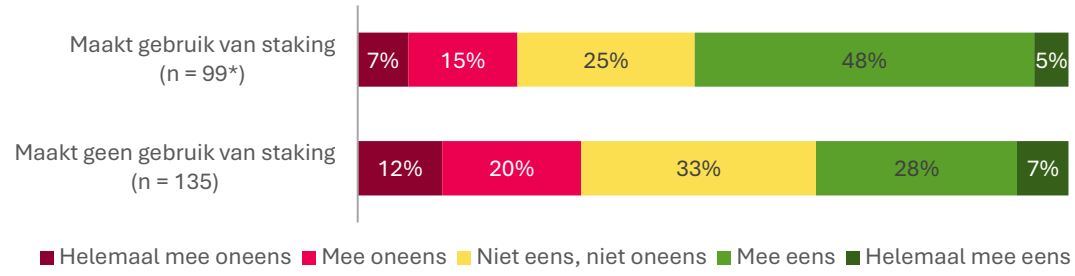

Figuren 41 t/m 43 tonen de resultaten voor cryptobezitters die wel versus geen gebruik zeggen te maken van staking. Over het algemeen zeggen cryptobezitters die aan staking doen beter op de hoogte te zijn van de risico's, opbrengsten en kosten van staking dan cryptobezitters die niet staken. Toch geeft ook binnen de groep stakers een aanzienlijk deel aan deze aspecten niet goed te kennen.

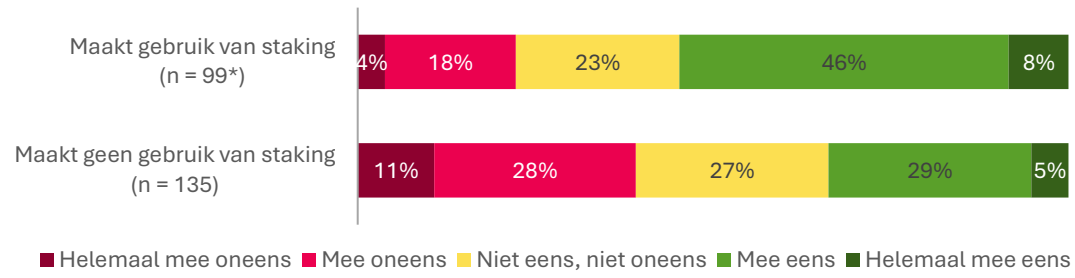
** Let op: het aantal waarnemingen is laag (n < 100).*

Zo geeft ruim een vijfde van de stakers aan de risico's niet (goed) te kennen ('mee oneens' of 'helemaal mee oneens'; 22%) of niet (goed) te begrijpen hoe staking-opbrengsten tot stand komen (22%). Drie op de tien stakers zegt niet (goed) op de hoogte te zijn van de kosten (30%).

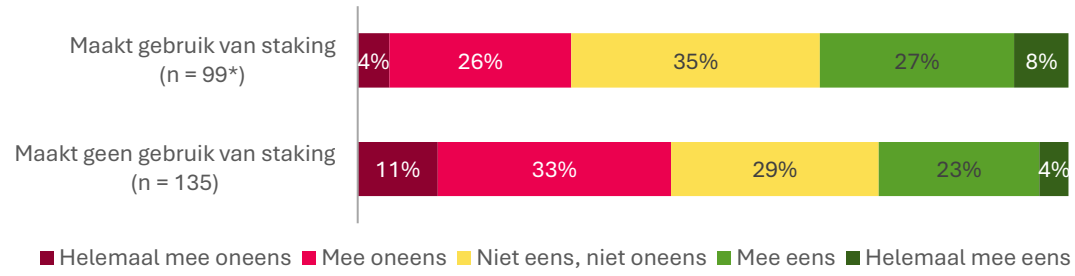
Figuur 41. Stelling: Ik ken de risico's van staking (zoals lock-up periodes, slashing of tegenpartijrisico). Cryptobezitters die (op z'n minst) wel eens van crypto staking hebben gehoord (n = 234)

Figuur 42. Stelling: Ik begrijp hoe staking-opbrengsten tot stand komen. Cryptobezitters die (op z'n minst) wel eens van crypto staking hebben gehoord (n = 234)

Figuur 43. Stelling: Ik ben op de hoogte van de kosten die gepaard gaan met staking van crypto. Cryptobezitters die (op z'n minst) wel eens van crypto staking hebben gehoord (n = 234)

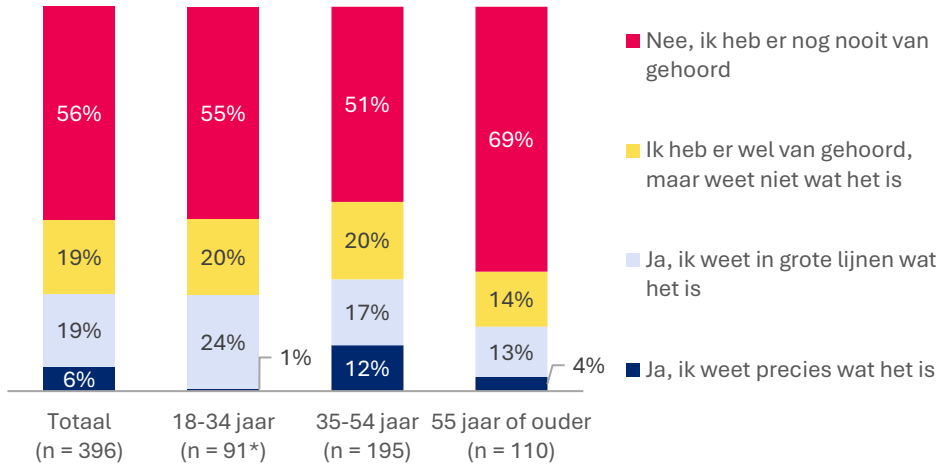
Crypto lending

Een kwart van de cryptobezitters zegt (ongeveer) te weten wat crypto lending is; ongeveer één op de 20 geeft aan er gebruik van te maken

Crypto lending is het uitlenen van crypto's in ruil voor een vergoeding. Een kleine meerderheid van de cryptobezitters geeft aan nog nooit van crypto lending te hebben gehoord (56%; zie Figuur 44). Een kwart zegt in grote lijnen (19%) of precies (6%) te weten wat het is.

Cryptobezitters van 35 t/m 54 jaar zijn het meest bekend met crypto lending: zij geven vaker aan precies te weten wat het is (12%) dan zowel de jongere (1%) als oudere leeftijdsgroep (4%). Crypto-bezitters van 55 jaar en ouder geven vaker aan nog nooit van lending te hebben gehoord (69% tegenover 51%).

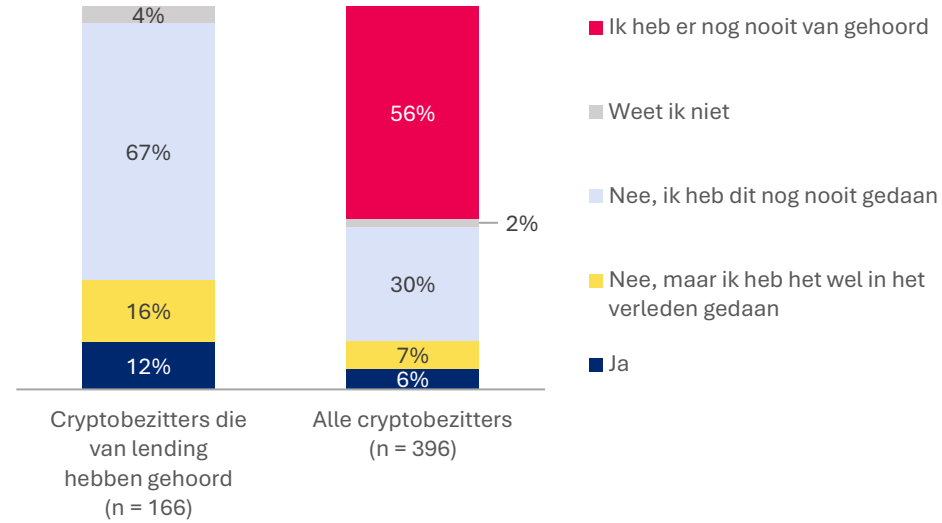
Figuur 44. Weet je wat 'crypto lending' is? Cryptobezitters (n = 396)

Van de cryptobezitters die (op z'n minst) wel eens van crypto lending hebben gehoord, geeft ongeveer één op de acht aan crypto's te hebben uitgeleend (12%; zie Figuur 45, links). Dit komt neer op ongeveer 6% van alle cryptobezitters (zie Figuur 45, rechts).

Van de cryptobezitters die van crypto lending hebben gehoord, zegt ongeveer een zesde op dit moment geen crypto's uit te lenen, maar dit in het verleden wel te hebben gedaan. De meeste cryptobezitters geven aan nog nooit crypto's te hebben uitgeleend.

Figuur 45. Heb je op dit moment crypto's uitgeleend?[1]
Cryptobezitters die (op z'n minst) wel eens van crypto lending hebben gehoord (n = 166)

[1] *Volledige vraag: Crypto lending is het uitlenen van crypto's in ruil voor een vergoeding. Heb je op dit moment crypto's uitgeleend?*
** Let op: het aantal waarnemingen is laag (n < 100).*

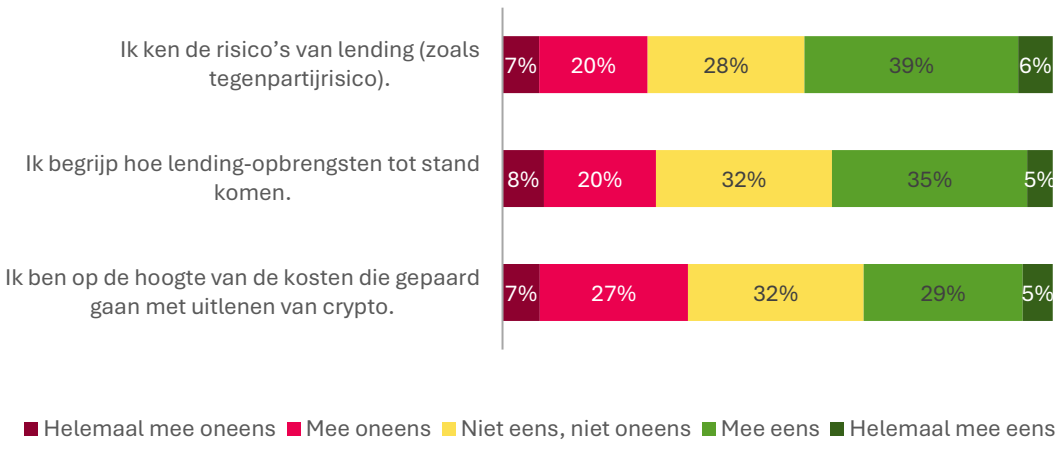
Minder dan de helft van de cryptobezitters die van lending hebben gehoord, zegt op de hoogte te zijn van de risico's, opbrengsten en kosten ervan

Figuur 46 laat zien hoe cryptobezitters (die aangeven van lending te hebben gehoord) hun kennis over de risico's, opbrengsten en kosten van lending inschatten.

Ruim vier op de tien cryptobezitters geven aan bekend te zijn met de risico's van lending ('mee eens' of 'helemaal mee eens'; 45%). Ruim een kwart zegt de risico's niet (goed) te kennen ('mee oneens' of 'helemaal mee oneens'; 27%). Voor de opbrengsten van staking zien we een vergelijkbaar beeld: vier op de tien zeggen te begrijpen hoe lending-opbrengsten tot stand komen (40%), terwijl ruim een kwart hier geen (goed) beeld van heeft (28%).

Ongeveer een derde zegt op de hoogte te zijn van de kosten die gepaard gaan met het uitlenen van crypto ('mee eens' of 'helemaal mee eens'; 34%). Echter, eveneens een derde geeft aan hiervan niet (goed) op de hoogte te zijn ('mee oneens' of 'helemaal mee oneens'; 34%).

Figuur 46. Geef aan in hoeverre je het eens of oneens bent met de volgende uitspraken. Cryptobezitters die (op z'n minst) wel eens van crypto lending hebben gehoord (n = 166)

Onderzoeksverantwoording

Onderzoeksmethode en steekproefbeschrijving

Het LISS panel

Het LISS panel is een representatief online panel van ongeveer 4.500 huishoudens en 7.000 individuen (≥ 16 jaar).

Het panel is gebaseerd op een aselecte steekproef uit het Nederlandse bevolkingsregister (i.s.m. het Centraal Bureau voor Statistiek) en is dus een *probability-based* panel. Panelleden kunnen zich niet zelf aanmelden. Geselecteerde huishoudens worden tot wel 10 keer telefonisch en/of persoonlijk benaderd voor deelname aan het panel. Huishoudens zonder internettoegang ontvangen een (computer met) internetverbinding via Centerdata.

LISS panelleden vullen maandelijks vragenlijsten in (ca. 30 min.) en ontvangen hiervoor een vergoeding (€15 per uur).

Screening en respons

Alle leden van het online LISS panel zijn uitgenodigd voor de vragenlijst. Tussen 6 april en 20 mei 2026 beantwoordden **4138 panelleden** (18+) de screeningvraag.

Deze nationaal representatieve steekproef bevatte **396 cryptobezitters**, die de volledige vragenlijst invulden. Hun antwoorden zijn geanalyseerd.

Weging

Door de wijze van werving en steekproefselectie in het LISS panel vormt de steekproef een goede afspiegeling van de doelgroep (op alle kenmerken).

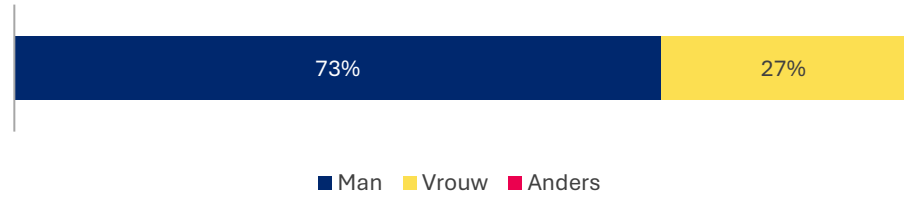
Om te corrigeren voor afwijkingen in de verdeling naar leeftijd, geslacht en opleiding is bovendien gebruik gemaakt van **weging**.

De data zijn gewogen naar geslacht, leeftijd en opleiding (gekruist, 24 cellen; min. gewicht: 0,30; max. gewicht: 2,86).

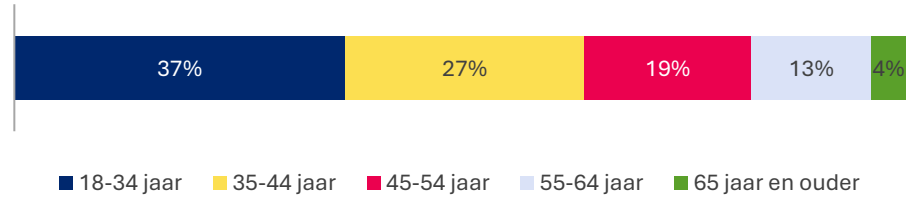
Steekproefkenmerken

Figuren 47 t/m 50 laten de achtergrondkenmerken van de steekproef van cryptobezitters zien (n = 396, gewogen).

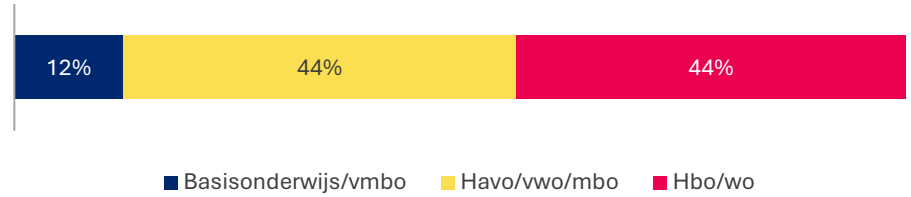
Figuur 47. Verdeling naar geslacht

Figuur 48. Verdeling naar leeftijd

Figuur 49. Verdeling naar opleiding

Figuur 50. Verdeling naar persoonlijk netto inkomen per maand

